

ŠKODA AUTO VYSOKÁ ŠKOLA, O.P.S.

Studijní program: N6208 Ekonomika a management
Studijní obor: 6208T138 Globální podnikání a finanční řízení podniku

BANKOVNÍ REGULACE PO FINANČNÍ KRIZI

Bc. Petra Gregušová

Vedoucí práce: prof. Ing. Stanislav Šaroch, Ph.D.

Tento list vyjměte a nahrad'te zadáním diplomové práce

Prohlašuji, že jsem závěrečnou práci vypracoval(a) samostatně a použité zdroje uvádím v seznamu literatury. Prohlašuji, že jsem se při vypracování řídil(a) vnitřním předpisem ŠKODA AUTO VYSOKÉ ŠKOLY o.p.s. (dále jen ŠAVŠ) směrnicí OS.17.10 Vypracování závěrečné práce.

Jsem si vědom(a), že se na tuto závěrečnou práci vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., autorský zákon, že se jedná ve smyslu § 60 o školní dílo a že podle § 35 odst. 3 je ŠAVŠ oprávněna mou práci využít k výuce nebo k vlastní vnitřní potřebě. Souhlasím, aby moje práce byla zveřejněna podle § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách.

Beru na vědomí, že ŠAVŠ má právo na uzavření licenční smlouvy k této práci za obvyklých podmínek. Užiji-li tuto práci, nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, mám povinnost o této skutečnosti informovat ŠAVŠ. V takovém případě má ŠAVŠ právo ode mne požadovat příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to až do jejich skutečné výše.

V Mladé Boleslavi dne 13.4.2020

Vlastnoruční podpis

Děkuji prof. Ing. Stanislavu Šarochovi, Ph.D. za odborné vedení diplomové práce, poskytování rad a informačních podkladů.

Obsah

Seznam použitých zkratk a symbolů.....	6
Úvod.....	8
1. Vytvoření bankovní unie a její pilíře	10
1.1. Společná pravidla pro fungování finančního systému	15
1.2. Jednotný mechanismus dohledu... ..	24
1.3. Evropský systém pojištění vkladů	24
1.4. Jednotný mechanismus pro řešení krizí	25
2. Zkušenosti s fungováním pravidel bankovní unie na příkladu italského a španělského bankovního sektoru	28
2.1. Španělsko a bankovní krize	28
2.2. Itálie a bankovní unie	33
2.3. Porovnání Itálie a Španělska.....	39
3. Návrhy na dokončení projektu bankovní unie a zhodnocení dosavadních zkušeností s jejím fungováním	41
3.1. Kontext balíčku k dokončení EMU	41
3.2. Jednotný evropský systém pro pojištění vkladů (EDIS).....	44
3.3. Snížení objemu úvěrů v selhání	44
3.4. Unie kapitálových trhů	45
3.5. Zhodnocení dosavadních zkušeností s fungováním bankovní unie	46
Závěr	50
Seznam literatury	52
Seznam obrázků a tabulek	60

Seznam použitých zkratk a symbolů

BRRD	Směrnice o vymáhání pohledávek a řešení bankovních sporů
CRR	Nařízení Evropského parlamentu a Rady o obezřetnostních požadavcích na úvěrové instituce a investiční podniky
CRD	Směrnice Evropského parlamentu a Rady o přístupu k činnosti úvěrových institucí a o obezřetnostním dohledu nad úvěrovými institucemi a investičními podniky
ČR	Česká republika
DGS	System pojištění vkladů
DPH	Daň z přidané hodnoty
EBA	Evropská bankovní autorita
ECB	Evropská centrální banka
ECOFIN	Rada pro hospodářské a finanční záležitosti
EDIS	Jednotný evropský systém pro pojištění vkladů
EFSF	Evropský nástroj finanční stability
EHS	Evropské hospodářské společenství
EIOPA	Evropský orgán pro pojišťovnictví a zaměstnanecké penzijní pojištění
EMF	Evropský měnový fond
EMU	Evropská měnová unie
EPU	Evropská platební unie
ERM	Evropský mechanismus směnných kurzů
ESM	Evropský stabilizační mechanismus
ESMA	Evropský orgán pro cenné papíry a trhy
ESUO	Evropské společenství uhlí a oceli
EU	Evropská unie
FATCA	Zákon o dodržování daňových předpisů pro zahraniční účty
FROB	Fond pro restrukturalizaci bankovního sektoru
GDPR	Obecné nařízení o ochraně osobních údajů
HDP	Hrubý domácí produkt
MPS	Monte dei Paschi di Siena
NCG Banco	Novagalicia Banco
OEEC	Organizace pro evropskou hospodářskou spolupráci
OLAF	Evropský úřad pro boj proti podvodům

SRF	Jednotný fond pro řešení krizí
SRM	Jednotné řešení bankovních krizí
SSM	Jednotný evropský bankovní dohled
SWOT	Analýza silných stránek, slabých stránek, příležitostí a hrozeb
USA	Spojené státy americké

Úvod

Tématem této diplomové práce je vývoj bankovní regulace v EU po finanční krizi 2008 - 2009, která vedla k akceleraci snah o společná pravidla a určitou míru centralizace právě na úrovni EU, resp. eurozóny. Práce poskytuje čtenářům hlubší analýzu tzv. bankovní unie, její vývoj a případné návrhy na její dokončení. Bankovní unie měla tedy vést ke zlepšení regulatorních, dohledových a legislativních opatření, která by zajistila větší odolnost bankovního sektoru pro případ, že by došlo k další vlně finanční krize.

Cílem práce je jednak charakteristika bankovní unie jako takové, a za druhé analýza, která by měla pomocí případových studií řešení problémů bankovního sektoru zesílených v období finanční krize v Itálii a Španělsku ukázat přednosti a nevýhody zaváděného způsobu regulace.

Tato diplomová práce je rozdělena do třech hlavních částí. V první části se zaměřuji na teoretický výklad bankovní unie. Tato kapitola popisuje vznik bankovní unie a její pilíře. První pilíř popisuje společná pravidla pro fungování finančního sektoru, pod který jsem zařadila i velmi důležité směrnice a nařízení, kterými jsou Směrnice Evropského parlamentu a Rady o přístupu k činnosti úvěrových institucí a o obezřetnostním dohledu nad úvěrovými institucemi a investičními podniky (CRD IV), Nařízení Evropského parlamentu a Rady o obezřetnostních požadavcích na úvěrové instituce a investiční podniky (CRR), Směrnice systému pojištění vkladů (DGS) a Směrnice o vymáhání pohledávek a řešení bankovních sporů (BRRD) zahrnující princip „bail – out“ a „bail – in“. Druhý pilíř se zaměřuje na jednotný evropský bankovní dohled, třetí pilíř se zaměřuje na restrukturalizaci bankovního sektoru a poslední pilíř je zaměřen na pojištění vkladů.

V druhé části práce se věnuji praktickému příkladu aplikace bankovní unie na italském a španělském bankovním sektoru. Zatímco španělské řešení bylo realizováno v době, kdy ještě nevzešla vplatnost řada nových pravidel bankovní regulace v EU, v případě Itálie tomu bylo naopak. Ze srovnání vyplývá, že Španělsko bylo schopné v původním regulatorním rámci reagovat rychleji a efektivněji než Itálie, která již nastoupila cestu ozdravení bankovního sektoru v podmínkách platnosti nového rámce bankovní regulace v EU. Španělsko k záchraně bankovního sektoru v době před rokem 2016 mohlo bez větších

omezení využívat mimo jiné princip „bail – out“. V případě Itálie byl k záchraně bankovního sektoru využit již princip „bail – in“ neboli rekapitalizace z vnitřních zdrojů bank.

Poslední část práce se věnuje návrhům doposud nedokončeného projektu bankovní unie a dosavadním zkušenostem členských států EU s bankovní unií. Návrhy jsou celkem tři (kontext balíčku k dokončení EMU, EDIS a snížení objemu úvěrů v selhání).

1. Vytvoření bankovní unie a její pilíře

Krise ve finančním sektoru z roku 2009 upozornila na dvě velmi závažné slabiny Evropské měnové unie. **První slabinou** byla oboustranná závislost mezi bankovní krizí a krizí vládních financí. Bankovní krize ohrožuje vládní finance tím, že sanace bank prudce zvyšují zadluženost státu. Vládní finance v krizi ohrožují bankovní sektor tím, že banky, které jsou největším držitelem vládních dluhopisů, se v důsledku krize ocitají ve ztrátě, což má za následek pozastavení úvěrování. **Druhou slabinou** byl decentralizovaný národní dohled, jehož zájmy byly často v rozporu s přijímaným opatřením EU (Dědek, 2014). Tyto okolnosti přivedly evropské lídry k myšlence vytvoření bankovní unie, s níž se začala Evropská rada zabývat od května 2012, ale z důvodu legislativní i vyjednávací náročnosti doposud nedošlo k jejímu dokončení. Podstatou bankovní unie je regulace a dohled nad bankovním sektorem.

Hlavními cíli bankovní unie jsou stabilita bank, finanční stabilita, sjednocení trhu a princip, který vede k záchraně bank na pokraji úpadku jinou formou než využití veřejných financí, tzv. „bail – in“ (Tomšík, Michl, Janáčková, Dallara, Nečas, Hampl, Strejček, Kohout, Páral, Mach, Bureš, Pikora, Levin, Daňhel, Kovanda, Munzi, Zlámalová, 2013).

Nově uplatňovanou praxí je to, že vstup zemí do eurozóny je spojen se vstupem do bankovní unie. To znamená, že daný stát musí být nejdříve členem bankovní unie a následně se může stát členem eurozóny při splnění stanovených podmínek (zejména maastrichtských kritérií). Struktura bankovní unie je tvořena 4 oblastmi, kterými jsou jednotný evropský bankovní dohled, jednotný evropský systém pojištění vkladů, společný systém pro restrukturalizaci bankovního sektoru a společná pravidla pro fungování systému bank neboli 4 pilíře bankovní unie.

Zdroj: Úřad vlády České republiky, 2016

Obrázek 1: Bankovní unie a její pilíře

Mezinárodním základem pro bankovní unii se stal systém bankovní regulace zářámovaný Basilejskými kapitálovými dohodami, které prošly třemi fázemi (Basel I, Basel II a Basel III).

Basilejské kapitálové dohody

Obrázek 2: Rizika v Basilejských kapitálových dohodách

Zdroj: Mejstřík, Pečená, Teplý, 2014

Obrázek 3: Rizika v Basilejských kapitálových dohodách

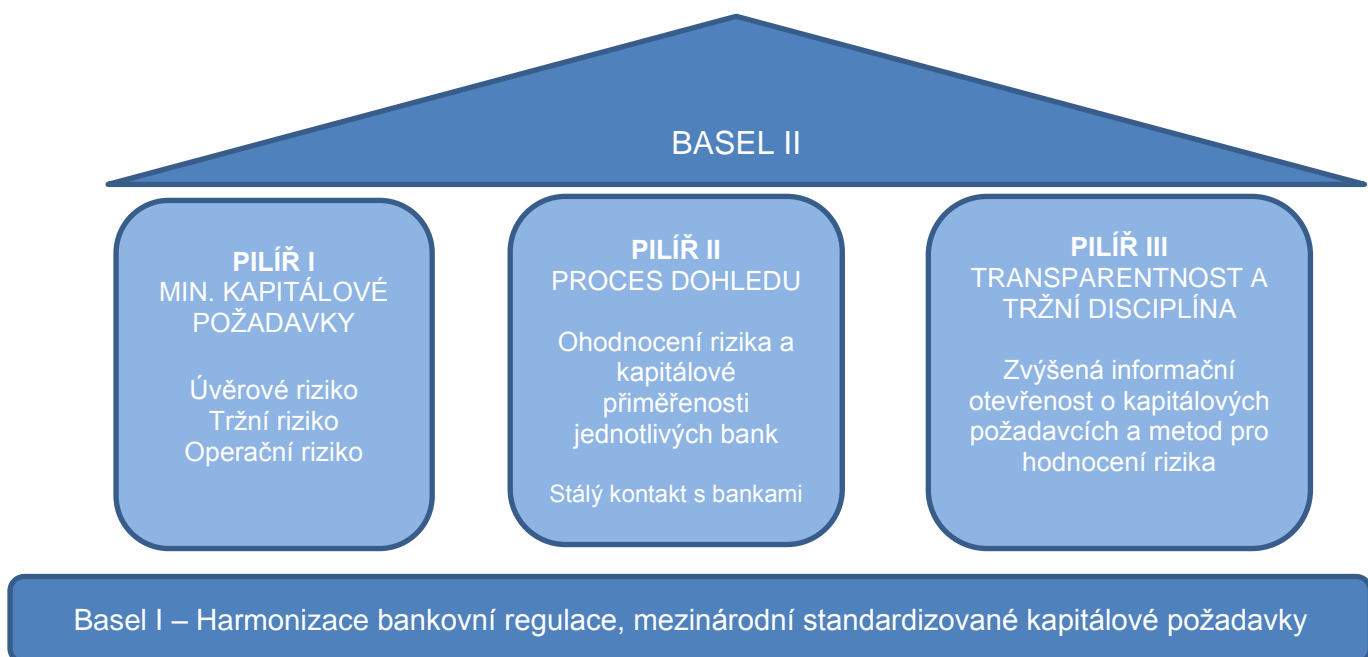
Dohoda Basel I neboli Dohoda o kapitálové přiměřenosti vznikla v roce 1988. Hlavním cílem této dohody bylo posuzování úvěrového rizika, proti kterému banky měly vytvořit kapitálový polštář se spodní hranicí 8 % z poměru kapitálu a rizikově vážených aktiv. Rizikově vážené aktivum se vypočte pomocí součinu aktiv a rizikové váhy, která je stanovena regulátorem. Kapitál je rozdělen na hlavní kapitál (Tier 1), který je tvořen základním kapitálem a rezervními fondy a vedlejší kapitál (Tier 2), který je tvořen různými formami podřízeného dluhu a obecnými rezervami (Jurošková, 2012).

V 90. letech se tato dohoda aplikovala ve více než 100 státech, nicméně prošla velkou vlnou kritiky. Její nedostatky lze rozdělit na problematiku stanovení rizikových vah, problematiku opravných položek k úvěrům, problematiku vytvoření jednotných podmínek a problematiku ignorace bankovních garancí a záruk. Po vlně této kritiky vznikl i dodatek Basel I, který byl taktéž neúspěšný (Jurošková, 2012).

Dohoda Basel II prošla náročnějším procesem. První verze této dohody byla vypracována již v roce 1999, nicméně kvůli své obecnosti nebyla přijata. Druhá verze z roku 2001 byla daleko více propracována, věnovala se komplexněji přístupu k řízení rizik, nicméně kvůli navyšování kapitálových požadavků opět nebyla přijata. Poslední verze z roku 2004 byla přijata, jejím cílem bylo posílení bezpečnosti a zdravého fungování finančního trhu, posílení konkurenční rovnosti a tvorba rizikově citlivějšího a komplexnějšího přístupu (Jurošková, 2012).

Hlavním rozdílem mezi dohodami Basel I a Basel II byl ten, že Basel II usiloval o co nejpřesnější vyjádření minimálního kapitálu ke skutečné ekonomické potřebě kapitálu vycházející z rizikových pozic daných bank. Mezi další důležité rozdíly lze zařadit postavení Basel II, který měl třípilířovou strukturu určující zaměření jednotlivých pilířů na danou problematiku.

Obrázek 4: Třípilířová struktura dohody Basel II

Zdroj: Mejstřík, Pečená, Teplý (2014)

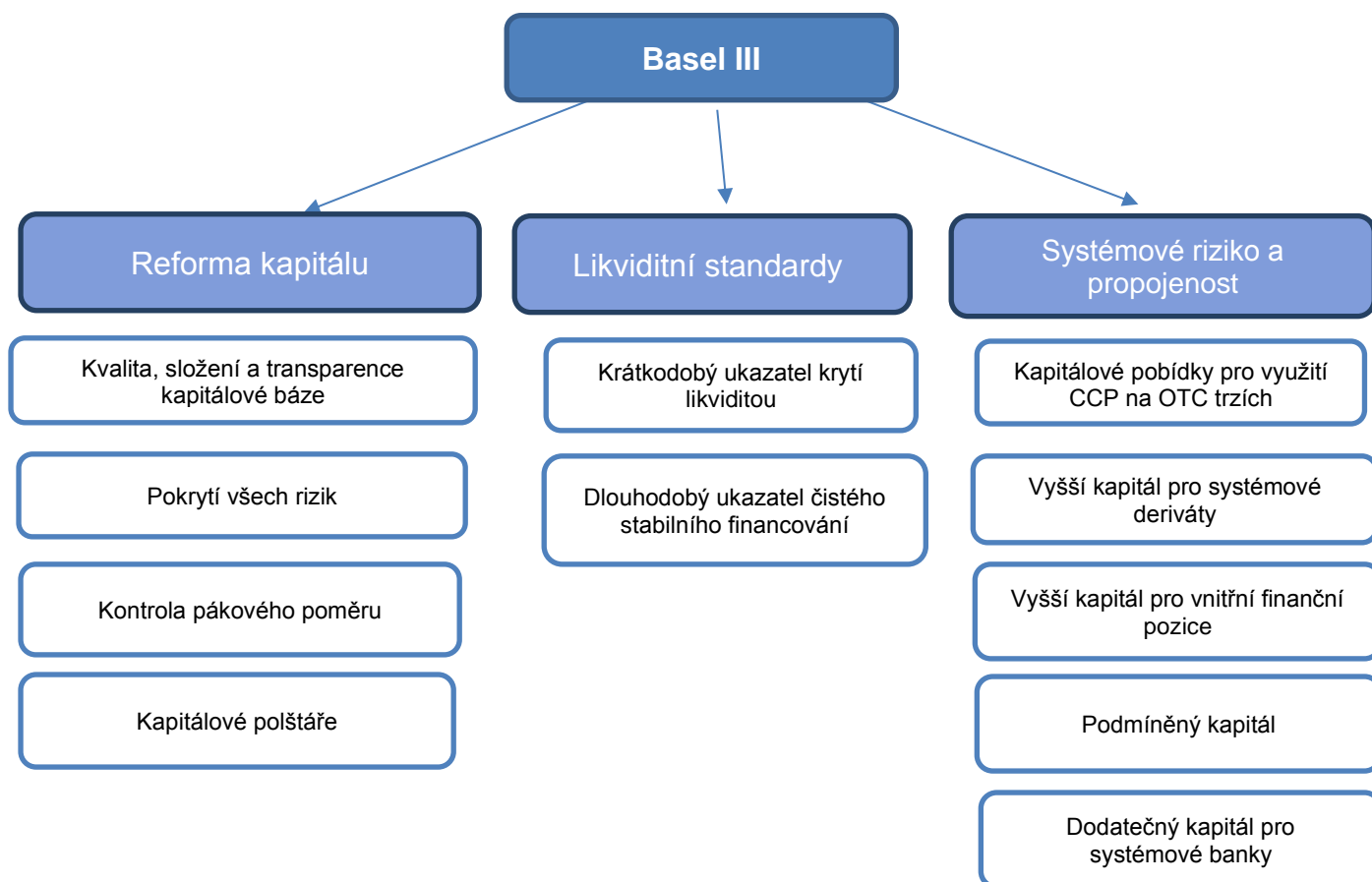
Obrázek 5: Třípilířová struktura dohody Basel II

Tato dohoda taktéž prošla vlnou kritiky. Hlavním důvodem byla výrazná procykličnost, což znamená, že pokud dojde k ekonomickému růstu, dojde ke snížení kapitálových požadavků a naopak. Dalším důvodem je explicitní implementace dalších rizik. Dohoda využívala mnoho externích ratingů, stanovovala nadměrnou předpisovou základnu a obtížnou kvantifikaci operačního rizika (Mejstřík, Pečená, Teplý, 2014).

Dohoda Basel III, která vznikla za účelem posílit dohled, regulaci a risk management bankovního sektoru v globálním měřítku, byla reakcí na finanční krizi z roku 2010. Mezi hlavní cíle této dohody patří lepší stabilita bankovního sektoru, lepší úroveň risk managementu a posílení informovanosti a transparentnosti bankovního sektoru (Mejstřík, Pečená, Teplý, 2014).

Tato dohoda detailně stanovuje vlastní kapitál banky (Tier 1) tak, že je potřeba od vlastního kapitálu odečíst složky, které nemají schopnost krýt neočekávané ztráty, menšinový podíl a odložené daňové pohledávky. Co se týče stanovení minimálních

hranic je výše jádrového Tier 1 stanovena na 4,5 % a kapitálový poměr pro Tier 1 je stanoven na 6 %. Dohoda zavádí dva kapitálové polštáře, kterými jsou konzervační polštář a proticyklický polštář. Konzervační polštář, který je povinný a je stanoven na hodnotu 2,5 % z Tier 1, by měl krytí rizika nad rámec stanovených rizik uvedených v dohodě. Druhý je proticyklický polštář, který je dobrovolný a je stanoven rovněž na hodnotu 2,5 % z Tier 1, jehož cílem je krytí ztráty v ekonomicky nepříznivém období (Basel III, 2014). Pákový poměr (leverage ratio), který by měl fungovat v období, kdy dochází k podceňování rizik, je stanoven na hodnotu 3 %. Pákový poměr se počítá jako podíl kapitálu se součtem aktiv a podrozvahových položek (Jurošková, 2012).

Zdroj: Mejstřík, Pečená, Teplý (2014)

Obrázek 6: Dohoda Basel III

1.1. Společná pravidla pro fungování finančního systému

Tento pilíř má za úkol vytvořit jednotná pravidla bankovní regulace tzv. single rulebook zajišťující jednotné uplatnění dohody Basel III ve všech členských státech tak, aby nedošlo k narušení jednotného trhu (European Banking Authority). Mimo jiné stanovuje kapitálové požadavky na banky, upravuje prevenci a řízení bank v úpadku a zajišťuje ochranu vkladatelů. Struktura tohoto pilíře je tvořena právními akty, které jsou dodržovány všemi finančními institucemi v EU. Mezi nejdůležitější akty pro bankovní unii patří CRD IV, CRR, BRRD a DGS, kterým se detailně věnuje následující část práce (Evropská rada, 2018).

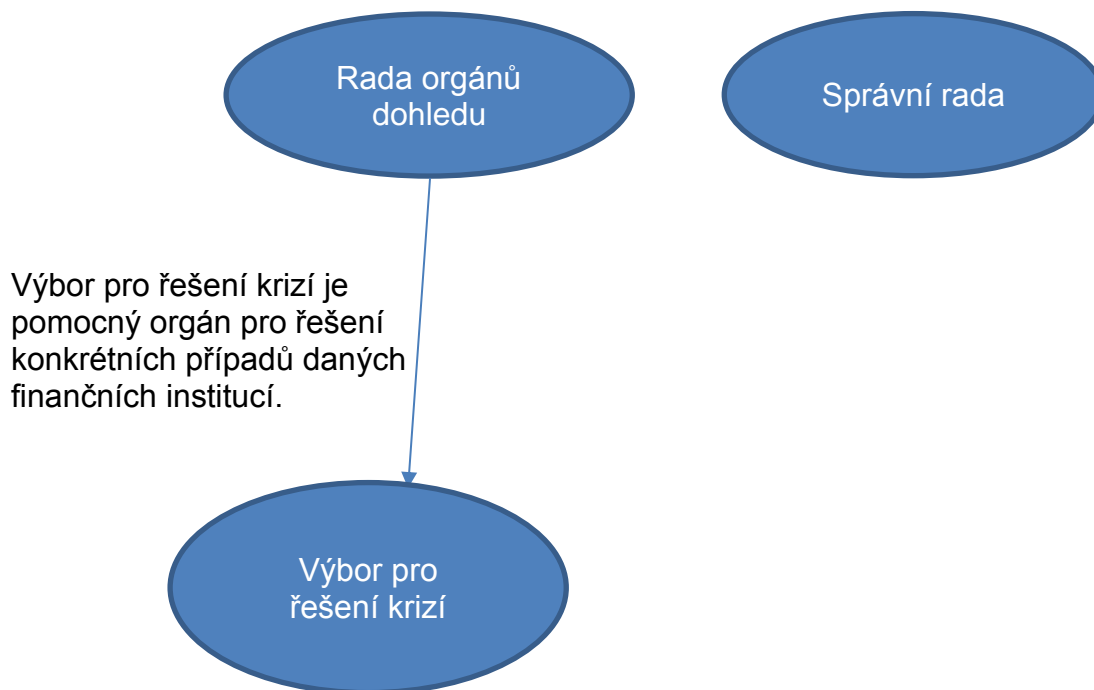
1.1.1. Orgány zajišťující jednotný dohled finančního systému

Orgány (EBA, EIOPA a ESMA), které vznikly v rámci projektu bankovní unie, zahájily svou činnost v roce 2010 a jejich společným úkolem je zajišťovat jednotný dohled finančního systému.

Evropská bankovní autorita (European Banking Authority = EBA)

Tato instituce vznikla na základě nařízení Evropského parlamentu a Rady ze dne 24. listopadu 2010. Svou činnost zahájila 1. ledna 2011 převzetím veškerých úkolů od Evropského výboru orgánů bankovního dohledu a přidělením celé řady nových úkolů. „Její hlavní náplní je zlepšit fungování vnitřního trhu, zajistit řádné fungování finančního trhu, koordinovat dohled na mezinárodní úrovni, udržet rovné podmínky hospodářské soutěže a vyhnout se regulatorní arbitráže, dodržovat řádný dohled nad čerpáním úvěrů a v poslední řadě posílit ochranu spotřebitele (Česká národní banka, 2018a)“.

EBA je řízena dvěma hlavními orgány, kterými jsou *Rada orgánů dohledu*, vystupující jako hlavní rozhodovací orgán, jejímž úkolem je výběr veškerých politických rozhodnutí této instituce, například přijetí technických norem, pokynů či stanovisek a *Správní rada*, která má za úkol zajistit plnění úkolů, které jí byly svěřeny. Zástupcem EBA je předseda, který zajišťuje přípravu a vedení jednání orgánů dohledu (European Banking Authority).

Zdroj: Vlatní zpracování

Obrázek 7 Struktura řídicích orgánů EBA

Evropský orgán pro pojišťovnictví a zaměstnanecké penzijní pojištění (European Insurance and Occupational Pensions Authority = EIOPA)

EIOPA vznikla ve stejný okamžik jako EBA. Svou činnost zahájila 1. ledna 2011, kdy přebrala veškeré úkoly od Výboru evropských orgánů dohledu v pojišťovnictví a zaměstnaneckých penzích. „Hlavním cílem této instituce je lepší fungování vnitřního trhu, řádné fungování finančního trhu, rovné podmínky hospodářské soutěže, vhodná regulace a dohled nad pojištěním, zajištěním a zaměstnaneckými penzemi a ochrana spotřebitele (Česká národní banka,2018b)“. EIOPA zodpovídá za podporu stability finančního systému, transparentnosti trhu a za ochranu pojistníků, členů a příjemců penzijního systému (European Insurance and Occupational Pensions Authority).

EIOPA je zastoupena předsedou a jejím řízením je pověřen výkonný ředitel. „Hlavním rozhodovacím orgánem je rada orgánů dohledu. Plnění úlohy orgánu pro

pojišťovnictví a zaměstnaneckého penzijního pojištění zajišťuje správní rada (Česká národní banka, 2018b)“.

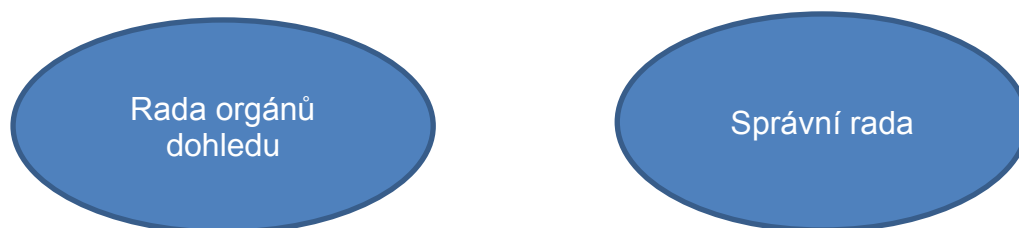
Zdroj: Vlastní zpracování

Obrázek 8 Řídící orgány EIOPA

Evropský orgán pro cenné papíry a trhy (European Securities and Markets Authority = ESMA)

Tento orgán taktéž vznikl nařízením Evropského parlamentu a Rady 24. listopadu 2010 a od 1. ledna 2011 převzal od Výboru evropských regulátorů cenných papírů veškeré úkoly. „Hlavní náplní tohoto orgánu je lepší fungování vnitřního trhu, řádné fungování finančních trhů, koordinace dohledu na mezinárodní úrovni, rovné podmínky pro hospodářskou soutěž, vhodný dohled nad investováním a jinými riziky, dohled nad ratingovými agenturami a jejich registrace a ochrana spotřebitele (Česká národní banka, 2018c)“.

ESMA je zastupována předsedou a jejím řízením je pověřen výkonný ředitel. Hlavním orgánem této instituce je rada orgánů dohledu, plnění úlohy orgánu pro trhy a cenné papíry zajišťuje správní rada (Česká národní banka, 2018c).

Zdroj: Vlastní zpracování

Obrázek 9 Řídící orgány ESMA

1.1.2 Kapitálové požadavky na bankovní sektor

Kapitálové požadavky mají za úkol posílit bankovní sektor EU, který by měl odolat hospodářským otřesům. Cílem těchto požadavků je zlepšování systému řízení rizik a zajištění standardního úvěrování i v hospodářském útlumu. Tyto požadavky jsou řízeny směrnicemi Capital Requirements Directive (CRD IV) neboli směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/36/EU a nařízením Capital Requirements Regulation (CRR) neboli nařízením Evropského parlamentu a Rady EU č. 575/2013, směrnicí Bank Recovery and Resolution Directive (BRRD) neboli směrnice o vymáhání pohledávek a řešení bankovních sporů a standardy kapitálové přiměřenosti tzv. Basilejskými dohodami, které byly detailně popsány v předchozí části práce (Evropská rada, 2018a).

Nařízení Evropského parlamentu a Rady EU č. 575/2013 (Capital Requirements Regulation = CRR)

Toto nařízení vzniklo 27. června 2013, jehož cílem je snížení nadměrného využívání páky z důvodu vyhnutí se negativního vlivu solventnosti bank. Toto nařízení se zaměřuje na požadavky na úvěrové a investiční instituce, na požadavky na kapitál a kapitálové poměry a způsoby jejich výpočtů, na pravidla likvidity, na pravidla pro omezení daných rizik, na stanovení výpočtu pákového poměru, na požadavky na předkládání informací orgánu dohledu a na požadavky na uveřejňování informací (Česká národní banka, 2018d).

Kapitálové požadavky slouží jako nástroj bank pro dodržování dostatečného kapitálu k pokrytí nenadálé ztráty či zachování solventnosti v krizi. Tento požadavek se vyjadřuje jako % rizikově vážených aktiv, což znamená, že čím rizikovější jsou aktiva, tím banka musí držet více kapitálu. CRR stanovuje, že výše kapitálu bank by měla odpovídat 8 % rizikově vážených aktiv, z toho kmenový kapitál Tier 1 (nejkvalitnější část kapitálu) by měl tvořit 4,5 %. *Požadavky na likviditu* jsou stanoveny tak, že finanční instituce musejí mít dostatečná likvidní aktiva, která by kryla čistý odtok likvidity po dobu 30 dnů. Minimální objem těchto aktiv je stanoven na 25 % odtoku likvidity. *Finanční páka* vyjadřuje vztah kapitálové základny banky a celkových aktiv. Banky jsou povinné podávat informace o pákovém poměru,

z důvodu prokázání, že jsou připraveny k plnění dlouhodobých závazků (Evropská rada, Rada Evropské unie, 2019).

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/36/EU (Capital Requirements Directive = CRD IV)

Stanovuje pravidla pro kapitálové rezervy; odměny a bonusy bankéřů a lepší dohled, správu a řízení institucí. Povinností bank dle této směrnice je držet proticyklickou kapitálovou rezervu a bezpečnostní kapitálovou rezervu. Dobrovolné jsou kapitálové rezervy pro krytí systémového rizika a kapitálové rezervy vytvářené globálními a systémově významnými institucemi (Česká národní banka, 2018d).

Bezpečnostní kapitálová rezerva se stanovuje na 2,5 % celkové rizikové expozice finanční instituce. *Proticyklická kapitálová rezerva* má za úkol působit proti účinkům hospodářského cyklu na úvěrovou činnost finančních institucí. Pro výpočet sazby proticyklické kapitálové rezervy je stanoven orgán, který tuto povinnost bude dále řídit. Každý pověřený orgán je povinen vypočítat čtvrtletní orientační ukazatel kapitálové rezervy, který bude rozhodovat o stanovení její sazby. Orientační ukazatel je stanoven odchylkou poměru úvěrů k HDP od dlouhodobých trendů vývoje tohoto ukazatele. Sazba proticyklické kapitálové rezervy musí nabývat hodnot mezi 0 % až 2,5 %, a to buď postupně nebo po násobcích 0,25procentního bodu. Tento výpočet je stanoven z váženého průměru sazeb proticyklické kapitálové rezervy, které vycházejí z úvěrové expozice dané instituce. Ve směrnici existují výjimky, které povolují stanovení proticyklické kapitálové rezervy nad úroveň 2,5 %. Tato výjimka je stanovena nařízením (EU) č. 575/2013 čl. 92 odst. 3, která musí obsahovat podstatné náležitosti, kterými jsou sazba proticyklické kapitálové rezervy; stanovení států či třetích zemí, pro které tato sazba platí a stanovení dne, od kterého bude zvýšená sazba platná. Pokud zvýšení sazby této rezervy, bude kratší než 12 měsíců, je zapotřebí připojit odkaz na odůvodnění, který vede ke stanovení této kratší lhůty (Úřední věstník Evropské unie, 2013).

Kapitálová rezerva pro krytí systémového rizika je tvořena kapitálem Tier 1. Výsledkem této rezervy by mělo být předcházení dlouhodobým necyklickým, systémovým či makrobezřetnostním rizikům. Výše této rezervy je stanovena

minimálně na 1 % daných expozic a aktualizuje se jednou ročně (Česká národní banka, 2013).

Při stanovení požadavku na udržování kapitálové rezervy musí příslušný orgán či pověřený orgán dodržovat 2 zásady. První zásada je, že kapitálová rezerva nesmí bránit fungování vnitřního trhu či nesmí vytvářet překážky, které by bránily fungování vnitřního trhu. Druhá zásada zní, že pověřený orgán či příslušný orgán má za povinnost minimálně jednou za dva roky přezkoumat fungování kapitálové rezervy (Úřední věstník Evropské unie, 2013).

Aplikaci těchto rezerv lze uplatňovat v plném rozsahu od roku 2019, nicméně bezpečnostní a proticyklickou rezervu lze uplatňovat od 1. ledna 2014 v kratším přechodném období. Od tohoto roku mohou členské státy rovněž vyžadovat kapitálovou rezervu ke krytí systémového rizika (Česká národní banka, 2013).

Směrnice o vymáhání pohledávek a řešení bankovních sporů (Bank Recovery and Resolution Directive = BRRD)

Tato směrnice představuje jeden ze základních kamenů bankovní unie, jejímž úkolem je sestavení jednotných pravidel pro řešení úpadku neboli záchranu bank tak, aby to mělo minimální dopad na veřejný finanční sektor (Němec, Tornová, 2014).

Článek 34 této směrnice určuje obecná pravidla pro řešení krize. Stanovuje tedy pořadí odpovídajících skupin za ztráty daných institucí. Akcionáři jsou první, kdo přijdou o peníze na záchranu dané instituce, následují věřitelé dle velikosti svých pohledávek. Pokud by ztráty nešly převést na další věřitele, může daná instituce využít finanční prostředky z Jednotného fondu pro řešení krizí. Celková finanční výpomoc z tohoto fondu by neměla přesáhnout 5 % veškerých závazků zahrnující i kapitál dané instituce. V poslední fázi jsou využity peníze osob, které nemají zajištěné vklady (mají v bankách více než 100 000 eur) (Official Journal of the European Union, 2014).

Směrnice BRRD ustanovuje 4 základní nástroje pro řešení krize. Prvním nástrojem je *nástroj převodu činnosti*, který umožňuje buď převedení akcií a jiných účastnických nástrojů, nebo převedení aktiv, závazků a práv na kupujícího, který není překlenovací institucí. Druhým nástrojem je *nástroj překlenovací instituce*,

který umožňuje rovněž jako první nástroj převod činností ale na překlenovací instituci. Za překlenovací instituci lze považovat právnickou osobu, která je vlastněná veřejným orgánem či veřejnými orgány a je vytvořená k provádění původních činností instituce v daném rozsahu. Dalším nástrojem je *nástroj oddělení aktiv*, který podporuje převod aktiv, závazků a práv dané instituce na jednu či více institucí pro správu aktiv a posledním nástrojem pro řešení krizí je *nástroj rekapitalizace z vnitřních zdrojů*, tzv. bail – in princip, který nahrazuje princip bail – out. Bail – out princip používal k záchraně dané instituce peníze daňových poplatníků, z tohoto důvodu došlo k zákazu využívání tohoto nástroje (Official Journal of the European Union, 2014).

Cílem principu „bail – in“ je rekapitalizace dané instituce, která spočívá v konverzi závazků a odpisech dané instituce (Official Journal of the European Union, 2014). Mezi výhody tohoto principu patří spravedlivé řešení pro problémové banky (zodpovědnost majitelů bank a věřitelů za selhání bank), nevyužívání veřejných financí a stimulace věřitelů ve sledování bankovního sektoru. Nicméně slabou stránkou tohoto principu je nepříznivý dopad na specifické skupiny věřitelů, využívání veřejných fondů v případě systémové krize, vyšší náklady na řešení problematických bank, nutnost bank držet kauční nástroje a zvýšené riziko pro bankovní investory (Famfule, Šaroch, 2017).

Směrnice BRRD v článku 45 stanovuje dodržování povinného minimálního požadavku na vlastní zdroje a závazky členskými státy. Minimální požadavek je stanoven jako množství kapitálu a závazků, které je vyjádřeno procentem z celkových pasiv a kapitálu dané instituce. EBA zpracovala zprávu minimálních požadavků, kterou předložila v roce 2016 Komisi. Tato zpráva se zaměřovala na dopad minimálního požadavku na finanční sektor; na interakci minimálních požadavků na vlastní kapitál, na pákový poměr a na požadavky na likviditu, které byly stanoveny v nařízení (EU) č. 575/2013 a ve směrnici 2013/36/EU; na kapacitu institucí získávající kapitál či finanční prostředky nezávisle z trhu, pro splnění všech navrhovaných harmonizovaných minimálních požadavků a na soulad minimálních požadavků s veškerými mezinárodními normami (Official Journal of the European Union, 2014).

Pro zavedení principu „bail – in“ je důležité si uvědomit stanovení částky pro krytí závazků. Tato částka by měla být taková, aby hodnota čistých aktiv dané instituce

byla rovna nule. Částka k získání obnovení Tier 1 lze stanovit pomocí přeměny způsobilých závazků na akcie či jiné kapitálové nástroje. Tedy tato částka se musí stanovit tak, aby po dobu minimálně jednoho roku, byly splněny podmínky pro povolení a využívání tohoto nástroje k oddělování aktiv. Toto povolení je v souladu se směrnicí 2013/36/EU nebo směrnicí 2014/65/EU. Pokud by se zjistilo, že daný stát jednal v souladu se směrnicí, a přesto odpis přesahuje požadavky konečného ocenění, bude aplikován mechanismus, kde se v nezbytné míře zapojí věřitelé a posléze i akcionáři (Official Journal of the European Union, 2014).

Článek 47 směrnice BRRD vymezuje pravidla pro přístup akcionářů či držitelů jiných nástrojů vlastnictví do principu „bail – in“. *První pravidlo* je zrušení akcií či jiných nástrojů vlastnictví nebo převod na bail – in věřitelé, *druhým pravidlem* je převod akcií či jiných nástrojů vlastnictví na příslušné kapitálové nástroje či způsobilé závazky. Případně se využijí obě pravidla zároveň.

Akcie či jiné varianty vlastnictví jsou vydány na základě konverze dluhových nástrojů do akcií či jiných nástrojů vlastnictví nebo na základě přepočtu příslušných kapitálových nástrojů do Tier 1. Pro využití těchto variant je potřebné zvážit: ocenění, které se provádí v souladu s článkem 36 směrnice BRRD; částku, o kterou se bude snižovat kmenový kapitál Tier 1 a kapitálové nástroje, které budou převáděny v souladu s článkem 60 a úhrnnou částku, která je posouzena příslušným orgánem v souladu s článkem 46 (Official Journal of the European Union, 2014).

Jak již vyplývá z předchozích odstavců, pro obnovu a reorganizaci dané společnosti je důležité sestavení ozdravného plánu, který prochází následujícím procesem: Do jednoho měsíce po podání žádosti o „bail – in“ princip musí pověřený orgán vypracovat a předložit ozdravný plán Komisi pro posouzení, ve výjimečných případech lze termín dodání plánu prodloužit na 2 měsíce od žádosti o princip „bail-in“. Pokud by se Komisi vypracovaný plán nelíbil, je povinna tento výsledek oznámit příslušnému orgánu, který musí změnu plánu předložit Komisi do dvou týdnů od obdržení požadavku na změnu. Komise se ke změně plánu musí vyjádřit do jednoho týdne od obdržení. Po přijetí plánu musí řídicí orgán podávat usnesení o pokrocích schváleného plánu minimálně jednou za půl roku. Pokud se zjistí během těchto usnesení, že je potřeba revidovat daný plán, řídicí orgán musí předložit revize

v souladu s usnesením orgánu ke schválení (Official Journal of the European Union, 2014).

Co tedy musí ozdravný plán splňovat? V tomto plánu se musí stanovovat taková opatření, která povedou k obnovení dlouhodobé životaschopnosti daného orgánu či subjektu. Rovněž musí ukazovat skutečnost současného stavu finančních trhů, což má za následek identifikaci hlavních bodů zranitelnosti dané instituce. Obsah ozdravného plánu je založen na podrobné analýze faktorů a problémů dané instituce, na popisu opatření obnovy dlouhodobé životaschopnosti a na harmonogramu pro provádění těchto opatření. Opatření s cílem obnovy životaschopnosti orgánu musí zahrnovat reorganizaci činností orgánu, změny operačních systémů či infrastruktury, odstoupení od ztrátových činností, restrukturalizaci stávajících činností a prodej aktiv nebo obchodních linií (Official Journal of the European Union, 2014).

Dalším velmi důležitým článkem směrnice BRRD je článek 56, který pojednává o tzv. preventivní rekapitalizaci neboli o situaci, která vyžaduje mimořádnou veřejnou finanční podporu ve formě kapitálové injekce. Důvodem je nedostatek kapitálu, který je zjištěný na základě zátěžového testu bank, případně v nákupu kapitálových nástrojů. Tato podpora musí projít schválením Komise, která jedná v zájmu zachování finanční stability dané země. Podmínkou schválení je solventnost bank, která se prokazuje splněním minimálních kapitálových požadavků. Veřejná státní podpora je řízena daným ministerstvem či vládou spolupracující s orgánem pro řešení krize a je pouze dočasná, neřeší tedy vzniklé ztráty. Preventivní rekapitalizace musí být poslední možností, kterou stát využije po posouzení a využití dalších nástrojů k řešení problémů dané instituce (Official Journal of the European Union, 2014).

Tohoto článku využila italská vláda, aby se vyhnula využití plnohodnotného principu „bail-in“, který by vedl k úpadku malých italských podnikatelů tvořících italskou ekonomiku. Posledním klíčovým bodem směrnice BRRD jsou národní fondy poskytující finanční podporu restrukturalizujícím se bankám.

1.2 Jednotný mechanismus dohledu (Single Supervisory Mechanism = SSM)

Účelem SSM je zajistit posílení dohledu nad evropským bankovním sektorem. Mezi hlavní cíle tohoto pilíře patří posílení finanční integrace a stability, zajištění konzistentního dohledu a zajištění bezpečnosti a odolnosti bankovního systému v Evropě (European Council, Council of the European Union, 2017).

Odpovědnou institucí jednotného dohledu je ECB ve spolupráci s dohlížejícími orgány členských států. Evropská centrální banka přímo dozoruje cca 120-ti významným bankám, které splňují některé z těchto podmínek: celková hodnota aktiv převyšuje 30 mld. EUR, přeshraniční aktiva a pasiva dané instituce převyšuje 20 % celkových aktiv a pasiv této instituce, ekonomický význam pro EU a přijímání pomoci z evropských záchranných mechanismů. Národní dohledové orgány dohlíží nad méně významnými bankami, jejichž povinností je informovat o závažných rozhodnutích ECB. Řízení dohledových aktiv zajišťuje Rada dohledu (Dědek, 2014).

1.3 Evropský systém pojištění vkladů (European Deposit Insurance Scheme = EDIS)

V listopadu 2015 Komise vnesla návrh o zřízení evropského systému pojištění vkladů, který je upraven směrnicí 2014/49/EU a stal se třetím pilířem bankovní unie. EDIS má sloužit k prohloubení hospodářské a měnové unie a k dokončení bankovní unie (European Commission).

Tento pilíř je rozdělen do třech fází: 1. fáze je *zajištění*, které by mělo fungovat první tři roky. Tato fáze popisuje situaci, kdy by došlo zcela k vyčerpání prostředků z vnitrostátního systému pojištění vkladů. Po této skutečnosti může stát požádat o dodatečné prostředky z EDIS. 2. fáze je *soupojištění* (vzájemný systém), které by mělo fungovat po skončení první fáze 4 roky. V této fázi již stát nemusí vyčerpat zcela své prostředky, aby mohl využít pomoci EDIS. V prvním roce EDIS může přispět až ve výši 20 % podílu, který se postupně během čtyř let bude navyšovat. Poslední fází je *plné pojištění*, v kterém EDIS ponese až 100 % podílu rizika (Čech, 2015).

Systémy pojištění vkladů mají za úkol chránit vkladatele do výše 100 000 eur v případě, že se banky dostanou do úpadku a nebudou moci vkladatelům jejich investice vyplatit. Mezi další chráněné vklady patří penzijní systémy, vklady veřejných orgánů do limitu 500 000 eur, vklady převyšující 100 000 eur určené k účelům v oblasti bydlení či v sociální síti. Ve směrnici Evropského parlamentu a Rady 2014/49/EU jsou stanoveny lhůty pro výplatu prostředků v případě úpadku bank. Od poloviny roku 2015 je lhůta pro výplatu vkladů nastavena nejdéle do 20 pracovních dní. Tato lhůta se bude postupně zkracovat do roku 2024 až na 7 pracovních dní (Evropská rada, 2018b).

Tento pilíř má své odpůrce ale samozřejmě i zastánce. Mezi odpůrce patří například Schuknecht (Schuknecht, 2016), který navrhuje, aby se nepokračovalo v centralizaci tohoto pilíře z důvodu rizika morálního hazardu mezi členskými státy. Další akademické zdroje zpochybňují funkčnost tohoto systému z důvodu významného vlivu zájmových skupin (klienti bank) na vytvoření tohoto systému. Tito klienti jsou závislí na bankovních úvěrech a tím mohou spustit krizi v daném státě. Nicméně na druhé straně jsou zastánci centralizace tohoto pilíře, například Ayadi a Lastra (Ayadi a Lastra, 2010) nebo Gerhardt a Lannoo (Gerhardt a Lannoo, 2011). Dalšími zastánci jsou Gros a Schoenmaker (Gros a Schoenmaker, 2013), kteří podporují centralizaci a navrhují, aby se funkce výplaty pojištěných vkladů doplnila o kompetenci v oblasti řešení krizí bank (Marek, 2017). Tzv. V4 (visegrádské země), která zahrnuje Polsko, Českou republiku, Maďarsko a Slovensko se shodují na tom, že chtějí být více zapojeni do procesů reforem EDIS, nicméně názor na záchranný fond se u těchto zemí rozchází. Polsko je názoru, že krize by měly být řešeny ze společného fondu až v poslední fázi, nejdříve by si měla daná země sáhnout do vnitrostátního fondu. Češi jsou velmi podobného názoru, Slovensko je neutrálního postavení a Maďarsko se k této situaci nechce vyjadřovat (Csehi, 2018).

1.4 Jednotný mechanismus pro řešení krizí (Single Resolution Mechanism = SRM)

Nařízení (EU) č. 806/2014 ustanovuje jednotná pravidla a jednotný postup pro řešení krizí. SRM je tvořen Výborem pro jednotné řešení krizí a Fondem pro jednotné řešení krizí, východiskem pro SRM je směrnice BRRD. Tento pilíř má

posílit důvěru bankovního sektoru, oslabit nežádoucí vazby mezi bankami a státy na minimum, zabránit bankovní panice a odstranit roztříštěnosti na vnitřním trhu finančních služeb (Evropská rada, 2018c).

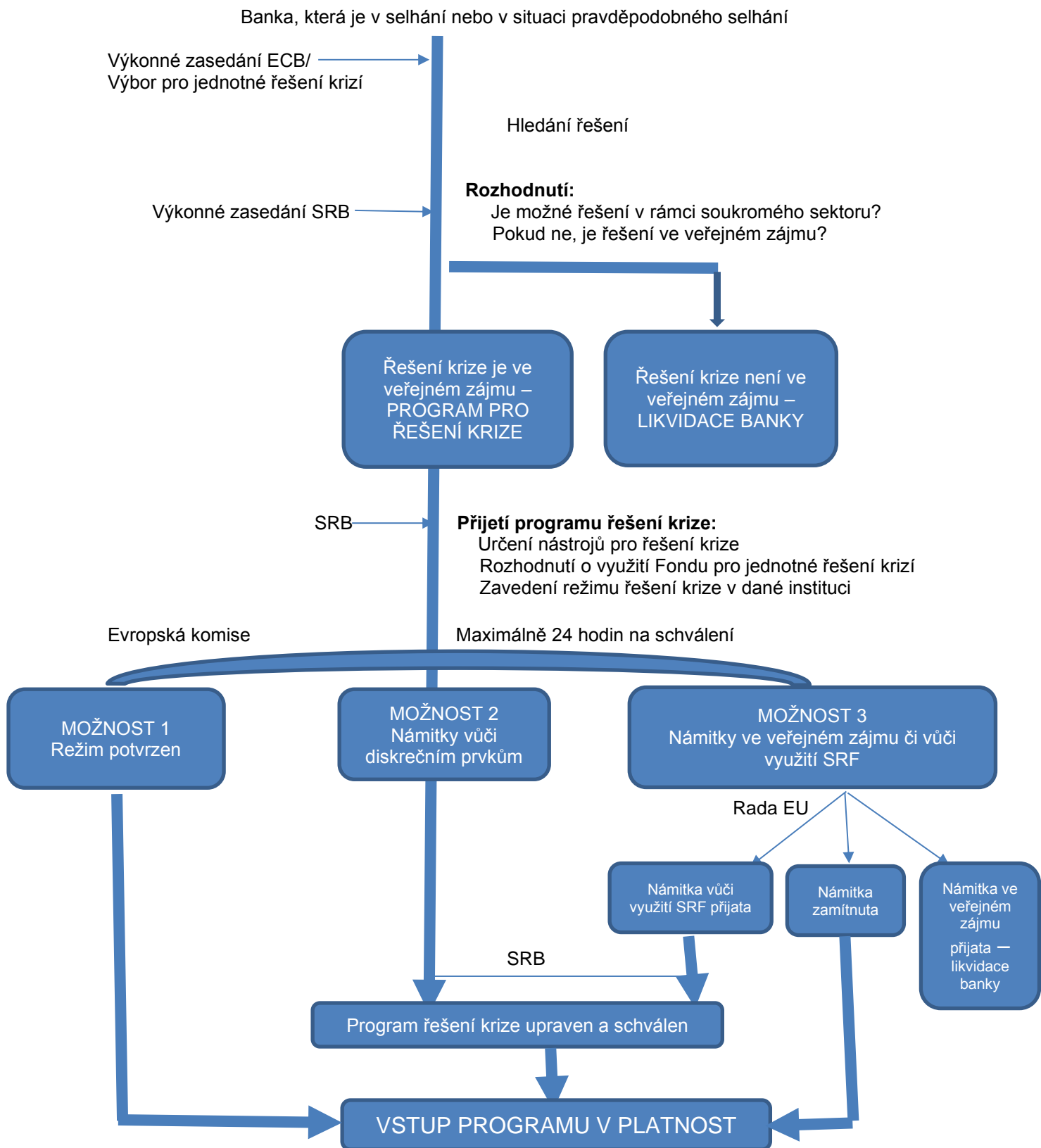
1.4.1 Výbor pro jednotné řešení krizí

Tento výbor sídlí v Bruselu a má za úkol rozhodovat o programech řešení krizí bank na pokraji úpadku. Výbor pro jednotné řešení krizí je zodpovědný za vytvoření a realizaci plánů řešení krizí velkých bank v bankovní unii a zodpovídá za všechny případy řešící krizi a využívající prostředky z jednotného fondu. Tento orgán nese konečnou odpovědnost za všechny banky, které jsou součástí bankovní unie (Evropská rada, 2018c).

Výbor se schází na dvou typech zasedání. *1. typ* zasedání je výkonný, kde se schází výkonný předseda, čtyři stálí členové, zástupci z členských států s problémovými bankami a pozorovatelé. Na tomto zasedání se řeší veškerá rozhodnutí, která se zaměřují na postup řešení krizí. Tyto rozhodnutí jsou přijímána v maximálním rozsahu u bank spadajících pod odpovědnost tohoto výboru. *2. typ* zasedání je plenární, na tomto zasedání se schází výkonný předseda, čtyři stálí členové, zástupci vnitrostátních orgánů, kteří jsou příslušní k řešení krizí a pozorovatelé. Oproti prvnímu typu zasedání je plenární zasedání obecnější. Rozhoduje o jednacím řádu, o ročním rozpočtu výboru, o investicích a personalistice (Dědek, 2014).

1.4.2 Fond pro jednotné řešení krizí (*Single Resolution Fund = SRF*)

Banky do tohoto fondu začaly přispívat v roce 2016, nicméně vyváženost fondu pro záchranu bude dosažena až v roce 2024. Cílová částka je nastavena na 55 miliard eur, což činí 1 % z pojištěných vkladů všech úvěrových institucí bankovní unie. Postup pro záchranu daného státu je takový, že nejdříve se do záchraně bankovního systému musí zapojit akcionáři a soukromí věřitelé a posléze lze využít prostředky z tohoto fondu (Evropská rada, 2015a).

Zdroj: Evropská rada (2015b)

Obrázek 10 Řešení problémů bank v selhání

2. Zkušenosti s fungováním pravidel bankovní unie na příkladu italského a španělského bankovního sektoru

Tato kapitola se zaměřuje na komparaci uplatnění pravidel ve Španělsku a Itálii. První část se zaměřuje na Španělsko, které z důvodu brzkého uzdravení bankovního sektoru stihlo před platností BRRD restrukturalizovat bankovní sektor na základě principu „bail – out“. Druhá část se zaměřuje na italský bankovní sektor, který z důvodu nestabilní vlády a nevyřešené situace v Řecku, se s bankovní krizí vyrovnává dodnes, již za platnosti nové regulatoriky včetně pravidla o využití „bail – in“ principu.

2.1 Španělsko a bankovní krize

Jednou z příčin krize byl předchozí stavební boom, který byl podpořen špatným dohledem španělského bankovního sektoru v otázce: „Komu a za kolik se bude půjčovat na bydlení?“. Krize ve Španělsku byla dále podpořena celosvětovou hospodářskou krizí, která dostala Španělsko do problémů splácet své úvěry. Tato skutečnost zapříčinila převod dluhů na banky a Španělsko se začalo hospodářsky propadat. Další příčinou španělské krize byl vysoký růst dluhopisů, výnos z hlavních desetiletých dluhopisů v roce 2012 dosahoval až 6,8 %. Důsledkem krize byla vysoká míra nezaměstnanosti, která například v roce 2014 dosahovala 24,4 % obyvatel Španělska. Tato hodnota byla převážně tvořena mladými lidmi, kteří nemohli najít práci a tím nemohli získat sociální jistoty (Kaplan, 2014).

Následující tabulky ukazují vývoj HDP před krizí a v době krize:

Rok	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
HDP(mld. Eur)	630	681	729	783	841	909	982	1051

Zdroj: Eurostat (2012a)

Tabulka 1 Vývoj nominálního HDP Španělska před krizí

Rok	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
HDP (mld. Eur)	1095	1054	1063	1046	1029	1023	1039	1081	1110	1145	1208

Zdroj: BusinessInfo.cz (2019a)

Tabulka 2 Vývoj nominálního HDP Španělska v době krize až do současnosti

Tabulky ukazují, že až do roku 2010 vývoj HDP byl pozitivní. V roce 2010 španělská vláda zahájila restrukturalizaci bankovního sektoru, která přinesla pokles vývoje HDP. Rok 2014 se stal pro španělskou ekonomiku zlomem, od tohoto roku španělská ekonomika začala opět růst. Tento růst podpořila vláda Mariana Rajoye, který se snažil o ozdravení španělské ekonomiky pomocí politiky škrťů a úspor. K oživení španělské ekonomiky přispěly rovněž nabídkové faktory ve formě konkurenceschopnosti, zlepšení produktivity a ziskovosti španělských firem.

2.1.1 Bankovní krize ve Španělsku

Bankovní krizi ve Španělsku lze nazvat i realitní krizí, jejímž největším problémem byl velký podíl toxických aktiv v odvětví stavebnictví a na trhu nemovitostí. V roce 2011 byly banky největšími makléři ve Španělsku, jejich velkou nevýhodou byl fakt, že musely prodávat nekvalitní stavby, které zdědily po neplatičích a krachujících developerech.

Tato krize způsobila bankám škodu ve výši 184 miliard eur, což vedlo španělskou vládu k požadavku na EU o finanční výpomoc ve výši 100 miliard eur v roce 2012, nicméně bylo využito pouze 41 miliard eur. Tato výpomoc byla určena na rekapitalizaci nejslabších španělských bank a na tvorbu bezpečnostní rezervy.

2.1.2 Reformy podporující ozdravení Španělska

Španělsko prošlo několika fázemi reforem, které se zaměřovaly na otázku nezaměstnanosti, státního dluhu a bankovního sektoru. Španělsko cílilo na rapidní snížení úrovně nezaměstnanosti, která činila přes 20 %, dále vláda usilovala o výrazné snížení státního dluhu ve Španělsku. Reformy v oblasti bankovního sektoru lze rozdělit na dvě reformy. První reforma, která byla přijata v únoru 2012, se zaměřovala na povinné zvýšení kapitálové přiměřenosti bank na 9 % a spořitelních ústavů (cajas) na 10 %, což představovalo finanční náročnost ve výši 50 miliard eur. Na základě výše uvedených reforem došlo k pokrytí až 45 % toxických aktiv (BusinessInfo.cz, 2018).

Druhá reforma bankovního sektoru, která vznikla v roce 2012, měla za úkol navýšení rezerv o 30 miliard eur. Pokud by se tento úkol bankám nedařil, stát by jim vypůjčil peníze za desetiprocentní úrok na 5 let ve formě konvertibilních dluhopisů. Tedy stát by mohl vyměnit dluhy bank za majetkový podíl v bankách. Tato reforma byla určena jako pojistka pro případ prohloubení recese, nicméně bez využití.

Klíčovým krokem k uzdravení Španělska bylo vytvoření konsolidační banky tzv. „špatné banky (**bad bank**)“. Cílem „bad bank“ je koupě toxických aktiv od jiné banky. V praxi to znamená, že banka, která poskytla velký počet nesplácených úvěrů, vytvoří dceřinou společnost ve 100% vlastnictví, která odkoupí tyto nestabilní úvěry od této banky. Výsledkem je, že banka se zbaví toxických aktiv ze své rozvahy a znovu může poskytovat úvěry, které přinesou bance výnosy pro umoření ztrát ze „špatných úvěrů“ poskytnutých před finanční krizí (InvestingAnswers, 2019).

„Bad bank“ (Sociedad de Gestión de Activos procedentes de la Reestructuración Bancaria = SAREB) vznikla v listopadu 2012 ve Španělsku, byla to podmínka Evropské unie pro poskytnutí pomoci ve výši až 100 miliard eur španělskému bankovnímu sektoru, jejímž cílem bylo očistění španělského bankovního sektoru od toxických aktiv a špatných úvěrů po dobu 15-ti let. V prosinci 2012 získala od čtyř zestátněných bank aktiva ve výši 37 miliard eur. Během roku 2013 a 2014 tato banka obdržela 200 000 položek aktiv v hodnotě 50 781 milionů eur, z toho 80 % tvořily půjčky pro developery a zbytek tvořily nemovitosti. 55 % vlastního kapitálu banky je investorů, zbytek je ve fondu FROB (Sareb).

2.1.3 Restrukturalizace španělského bankovního sektoru

Fond **FROB** (Fondo de reestructuración ordenada bancaria), který byl založen v roce 2009, vznikl na základě restrukturalizace španělského bankovního sektoru. Hlavní cíle tohoto fondu byly: vyrovnání se s řízením restrukturalizačních procesů úvěrových institucí a přispění k posílení vlastních zdrojů v integračních procesech. První dotace do tohoto fondu byla ve výši 9 miliard eur, z toho šlo 75 % do státního rozpočtu a 25 % obdržely garanční fondy. Později došlo k rozšíření tohoto fondu na 15 miliard eur (Economipedia.com, 2019).

Španělsko restrukturalizovalo celkem 4 banky: banku Bankia, NCG Banco, Catalunya Banc a Banco de Valencia, které byly znárodněné. Na tuto restrukturalizaci dostalo Španělsko do fondu FROB 37 miliard eur a 2,5 miliardy eur dostala Sareb. Restrukturalizace španělských bank byla dokončena roku 2013.

Praktický příklad restrukturalizace ve Španělsku, je popsán na bance **Bankia**, která vznikla v roce 2010 jako sloučení 7 malých krachujících spořitelů. V roce 2012 předložila plán restrukturalizace, ve kterém požadovala po vládě pomoc ve výši cca 15 miliard eur. Odůvodnění bylo takové, že stále pocítovala dopady ztrát, které souvisely s kolapsem realitního sektoru. Na základě této žádosti španělský fond FROB schválil poskytnutí finanční pomoci ve výši 4,5 miliardy eur.

Dalším plánem restrukturalizace bylo propuštění 6 000 zaměstnanců, uzavření třetiny poboček, zbavení se majetku za 50 miliard eur a posledním bodem bylo nevyplacení dividend až do roku 2014. To vše mělo vést k dosažení zisku v nejkratším možném horizontu (Montijano, Duarte, 2017).

2.1.4 Restrukturalizace bank ve Španělsku

Španělsko, které se z důvodu realitní krize dostalo do problémů, provedlo záchranu bank učebnicovým příkladem. Zavřelo banky, které nemohly přežít a rekapitalizovalo ty banky, které byly životaschopné. Dalším velmi chytrým tahem Španělska bylo převedení nesplácených úvěrů do špatné banky Sareb, která je detailněji popsána v předchozí části práce. Princip této banky byl natolik úspěšný, že se stal vzorem pro další země.

Španělsko, které intenzivně spolupracovalo s EU na záchraně bankovního sektoru, stihlo zachránit bankovní sektor na bázi principu „bail – out“. Nyní se řadí mezi země s největším tempem růstu v Evropě. Výhoda Španělska oproti ostatním státům, které jsou zařazeny do programů EFSF a ESM, byla ta, že pomoc potřebovalo Španělsko pouze v oblasti restrukturalizace bankovního sektoru. Výsledkem této restrukturalizace byla modernizace bank a zlepšení se v postupu řízení bank. Restrukturalizace bankovního sektoru trvala pouze 18 měsíců, což je oproti jiným státům velmi dobrý výsledek. Španělsko tento program ukončilo v prosinci 2013 (European Stability Mechanism).

I když situace ve Španělsku je příznivá, v roce 2017 došlo ke krachu banky Banco Popular, kterou za symbolické 1 euro koupila banka Santander. Tento krach nevyžadoval pomoc ze strany EU, nicméně byl zde již využit „bail – in“ princip, což znamená, že více než 300 000 akcionářů přišlo o 100 % svých investic, držitelé dluhopisů přišli taktéž o své investice, jejichž hodnota klesla na nulové hodnoty a o své investice přišli i vkladatelé, kteří měli v bance uloženo více než 100 000 eur (Flagtheory, 2017).

Zdroj: Vlatní zpracování

Obrázek 11 Příčiny, průběh a řešení potíží bankovního sektoru ve Španělsku 2008 - 2017

2.2 Itálie a bankovní unie

Italská krize měla 3 hlavní příčiny, kterými byly nestabilní italská vláda, nevyřešená situace v Řecku, která ohrožovala ostatní země Evropy a vysoký veřejný dluh vůči HDP, který činil 120 %. Tento fakt měl za následek zranitelnost Itálie vůči výkyvům na trhu s dluhopisy (Urbánek, Marek, 2011).

Následující tabulky ukazují vývoj HDP v Itálii v období před krizí až do současnosti:

Rok	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
HDP (mld. Eur)	1191	1249	1295	1335	1392	1428	1480	1536

Zdroj: Eurostat (2012b)

Tabulka 3 Vývoj nominálního HDP Itálie před krizí

Rok	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
HDP (mld. Eur)	1572	1520	1549	1579	1566	1560	1620	1689	1692	1717	1762

Zdroj: BusinessInfo.cz (2019b)

Tabulka 4 Vývoj nominálního HDP Itálie v době krize až do současnosti

První hospodářská recese přišla v roce 2009, její příčinou byla ztráta konkurenceschopnosti vůči ostatním evropským státům, vysoká míra nezaměstnanosti a nestabilní vláda. V letech 2010 a 2011 zaznamenala italská ekonomika mírný růst HDP, nicméně v roce 2012 přišla další recese a s ní byl opět spojen pokles HDP. Rok 2014 byl pro Itálii zlomový. Od tohoto roku se začala italská ekonomika oživovat, její HDP začalo pomalým tempem růst a nezaměstnanost začala klesat. Nicméně toto tempo růstu bylo a je tak mírné, že předpokládaný návrat italské ekonomiky před krizí je až v roce 2023.

Další zátěží pro italskou ekonomiku je veřejný dluh. V roce 1994 dosáhl úrovně 122 % HDP, což bránilo vstupu Itálie do eurozóny. Aby se Itálie mohla stát členem eurozóny, musela se fiskálně umravnit. To mělo za následek, že v roce 1998 se

italský veřejný dluh dostal na úroveň 115 % HDP. Vstup do eurozóny taktéž podpořil snížení dluhových nákladů z 9,3 % na 4,9 %. Toto snížení v kombinaci s rozpočtovými přebytky napomohlo k tomu, že v roce 2007 došlo ke snížení veřejného dluhu na úroveň 104 % HDP. Nicméně ani tento fakt nezabránil následnému propadu veřejného dluhu, jehož příčinami byly finanční krize, recese a záchranný program pro italské banky. V roce 2011 se veřejný dluh vrátil na úroveň 120 % HDP a v následujících letech měl tendenci růstovou. V roce 2016 dosáhl až úrovně 132,6 % HDP, následující rok Itálie svůj dluh snížila na úroveň 131,5 % HDP (Urbánek, Marek, 2011).

2013	2014	2015	2016	2017	2018
129	131,8	132,1	132,6	131,5	132,1

Zdroj: BussinesInfo.cz (2019b)

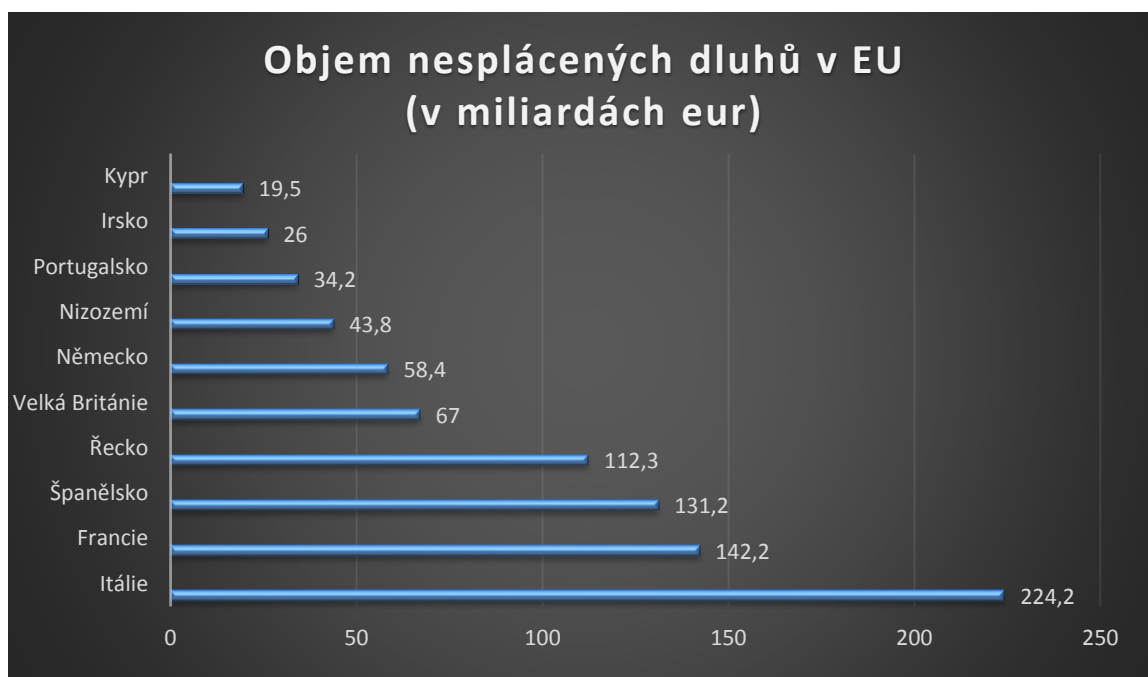
Obrázek 12 Veřejný dluh vůči HDP (%)

2.2.1 Italská bankovní krize

Problematika italského bankovního sektoru je založena na dvou aspektech, prvním je zpomalující se ekonomika a druhým aspektem je vysoký objem nesplácených úvěrů. Pro správné fungování bankovního sektoru je potřeba dodržovat dva důležité aspekty, kterými jsou bezpečnost vkladů a potřeba investorů si půjčovat peníze za rozumnou úrokovou sazbu. Tyto potřeby se nicméně odvíjí od stabilního bankovního sektoru, což neplatí u zemí jižní Evropy (Budín, 2016).

V období globální finanční krize podíl nesplácených úvěrů (NPL) v EU rapidně stoupl. NPL v roce 2007 činila 2,3 %, v roce 2012 tento podíl stoupl až na 7,5 %. Zlomem se stal rok 2013, kdy přišel tlak na snížení těchto dluhů ze strany ECB. ECB byla úspěšná, NPL v EU začalo klesat, nicméně klesalo velmi pomalým tempem. To mělo za následek, že v září 2017 tento ukazatel dosahoval 4,2 % (Česká národní banka, 2018e). Italské NPL v září 2017 činilo 196 mld. eur, nicméně NPL Itálie stále rostlo. Na konci roku 2017 činil tento ukazatel Itálie 224, 2 mld. eur,

což mělo za následek, že se Itálie dostala na první místo v objemu nesplácených dluhů v EU (Investicniweb.cz, 2018).

Zdroj: Kurzy.cz (2018)

Obrázek 13 Objem NPL v EU v roce 2017

Vysoká míra NPL vede ke snižování ziskovosti bank, k neefektivní alokaci zdrojů a k nedůvěře klientů k bankovnímu sektoru dané země. „Aby tomu bylo zamezeno, ECB vydala v březnu 2017 pokyny zaměřující se na identifikaci, řízení, krytí a odepisování těchto úvěrů (Česká národní banka, 2018e).“ V říjnu 2017 ECB dodala dodatek, jehož hlavní myšlenkou bylo, aby všechny nově selhané úvěry byly ze 100 % kryty opravnými položkami. Pro nezajištěné úvěry byla stanovena lhůta 2 roky od jejich selhání a pro zajištěné úvěry 7 let od selhání. Tento návrh se nelíbil Itálii, která se dodnes tímto návrhem neřídí (Česká národní banka, 2018e).

Aby v Itálii došlo k ozdravení bankovního sektoru, měla by Itálie rapidně snížit svůj dluh, důvodem je potenciál růstu ekonomiky a širší rozsah poskytovaných služeb. K tomu by jí měly pomoci dva faktory inflace a hospodářský růst. Italská vláda se v tomto období ale vydala jinou cestou. Vybírala vysoké daně, což vedlo ke zpomalení hospodářského růstu. ECB na základě situace v Itálii došla k rozhodnutí,

aby banka Monte dei Paschi di Siena snížila své dluhy během tří let o 10 miliard eur a zároveň došla k rozhodnutí, aby se pro italský bankovní sektor hledalo takové řešení, které by bylo v souladu s pravidly EU. Toto rozhodnutí bylo podpořeno i zátěžovým testem, který byl realizován v roce 2016 na 51 finančních institucí a banka Monte dei Paschi di Siena v tomto testu absolutně selhala. Při simulaci tří bankovních krizí po sobě kapitálový polštář této banky se propadl do záporných čísel, nicméně tato banka nebyla jediná, která měla problém se simulací, velký problém měla i UniCredit bank, irská banka Allied Irish či rakouská Raiffeisenbank (Euro.cz, 2016).

ECB tedy nařídila bance Monte dei Paschi di Siena, aby zvýšila svůj kapitál o 5 miliard eur pomocí nových akcií a odprodejem nesplácených pohledávek. Bance by v tomto cíli měl i napomocť soukromý fond Atlante, který byl vytvořen ve výši 20 miliard eur. Cílem tohoto fondu bylo uklidnit vkladatele a získat zase jejich důvěru. Nicméně MPS nezískala 5 miliard eur od soukromých investorů, a proto byla na konci roku 2016 nucena požádat vládu o státní podporu. Italská vláda na záchranu této banky využila principu, který schvaluje „bail-in“, tak že vložila do banky 6,5 miliardy eur, což jí přineslo podíl ve výši 70 % celkového podílu této banky. Na tuto informaci zareagovala ECB s požadavkem na zvýšení kapitálu této banky. MPS musela místo o 5 miliard eur zvýšit svůj kapitál o 8,8 miliard eur. Zbývajících 2,3 miliardy eur by měla MPS získat z přeměny dluhopisů ve vlastnictví institucionálních investorů na akcie (Hospodářské noviny, 2016).

V roce 2017 byl schválen Evropskou komisí restrukturalizační plán pro MPS, ve kterém italská vláda poskytla bance 5,4 miliardy eur. Tento krok Komise schválila až poté, co akcionáři banky a věřitelé přispěli do kapitálu této banky sumou 4,3 miliardy eur a tím splnili evropskou legislativu o minimalizaci dopadu na daňové poplatníky (E15.cz, 2017). Tento plán by měl skončit v roce 2021, v tomto roce také stát opustí tuto banku. MPS také v rámci restrukturalizace uzavřela velké množství poboček a zrušila několik tisíc pracovních míst (Argument.cz, 2017).

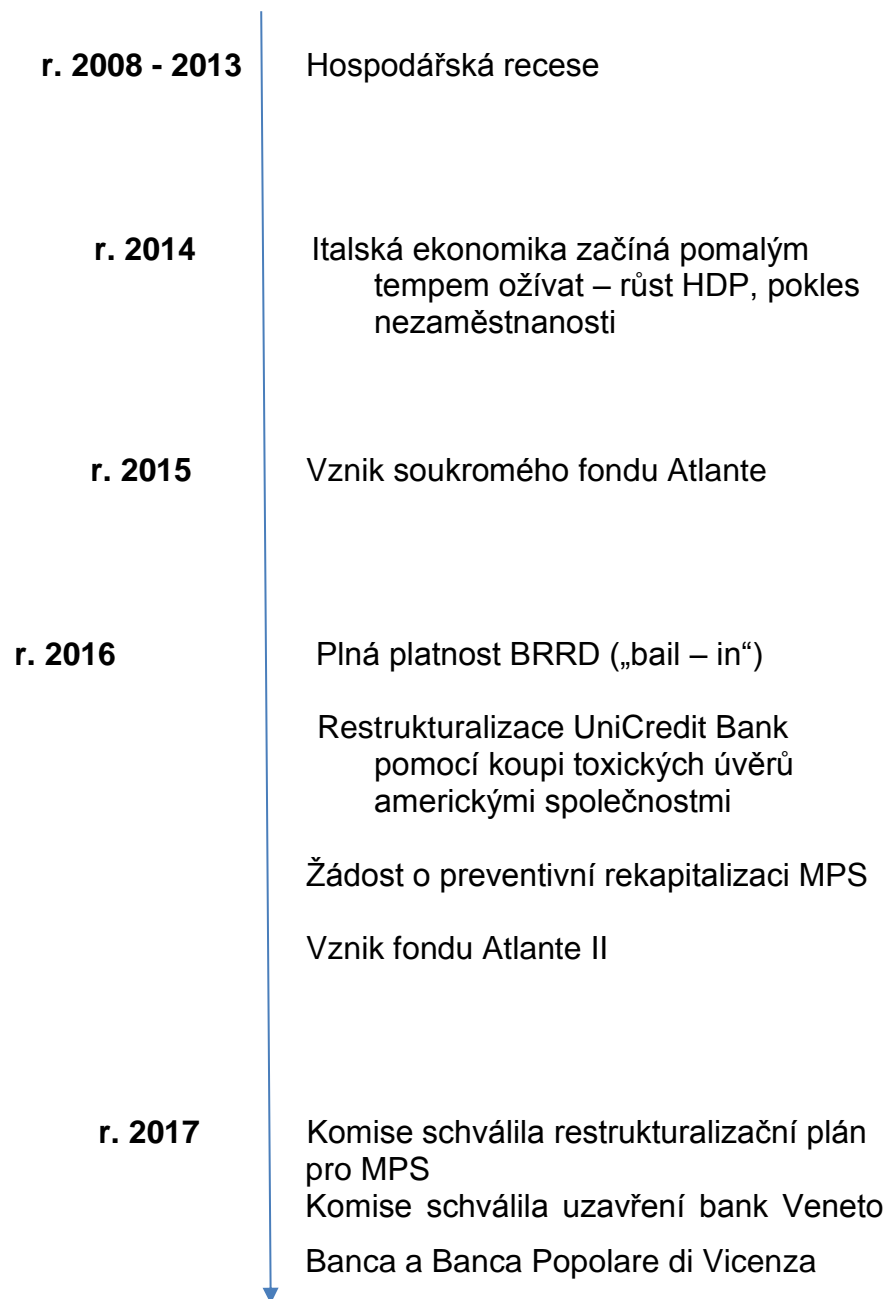
Z předchozích odstavců je patrné, že při záchraně MPS Itálie nedodržela hlavní pilíře bankovní unie, které jsou proti využití principu „bail – out“. Nicméně MPS v době záchrany byla solventní a měla právo použít státní podporu, za předpokladu, že se dodrží tzv. „burden sharing“. „Tedy, že státní podpora může být poskytnuta až po přeměně podřízených dluhopisů na vlastní kapitál banky a naředění akcií

existujících akcionářů. Itálie ale umožnila držitelům dluhopisů, kteří prokáží nákup dluhopisů netransparentně, náhradu formou výměny těchto podřízených dluhopisů za dluhopisy nadřazené (Investicniweb, 2017a).“ Tyto dluhopisy se vyhýbají nutnosti použití tzv. „burden sharing“.

Dalšími italskými bankami, které prošly záchranným programem, byly banky Veneto a Popolare di Vicenza. Důvodem záchrany těchto bank byla významná aktiva ve výši 46,1 miliard eur, ale i právní opodstatnění, které se řídilo zákonem z března 2015 ustanovující konsolidace významných bank. Na základě tohoto ustanovení bylo určeno, že se do konce roku 2018 z 300 družstevních bank stanou pouze tři bankovní skupiny a u 10 největších družstevních bank došlo k nařízení navýšit kapitál tak, aby byl dostačující novým kapitálovým požadavkům. Itálie se souhlasem Evropské komise prodala tyto banky druhé největší italské bance Intese Sanpaoloze. Za záchranu těchto bank vláda vyplatila 5 miliard eur a zároveň se zaručila za jejich nesplacené úvěry až do výše 12 miliard eur (Lidovky.cz, 2017).

Záchrana těchto dvou bank byla velmi finančně náročná, fond Atlante byl zcela vyčerpán a z toho důvodu v roce 2016 došlo k otevření nového fondu Atlante II, který se přejmenoval na Italský fond pro obnovu, jehož cílem byly investice do úvěrů se sníženou úrokovou sazbou a do nástrojů s transakcemi NPL, jako jsou opční listy. Celková kapitálová investice fondu se pohybovala v roce 2017 přibližně ve výši 2,5 miliardy eur, které byly shromážděny od různých italských společností (BeBeez.it, 2017).

K restrukturalizaci se v roce 2016 také přihlásila i tamnější největší banka **UniCredit Bank**, jejímž cílem bylo zvýšení kapitálu o 13 miliard eur. K tomuto cíli napomohlo zbavení se toxických úvěrů ve výši 17,7 miliard eur, které se podařilo v červenci 2017 prodat americkým společnostem PIMCO a Fortress (Investicniweb.cz, 2017b). Dalším krokem, který měl vést k dosažení cíle UniCredit Bank, bylo v průběhu několika let propustit desetinu zaměstnanců banky a zároveň uzavřít 944 poboček.

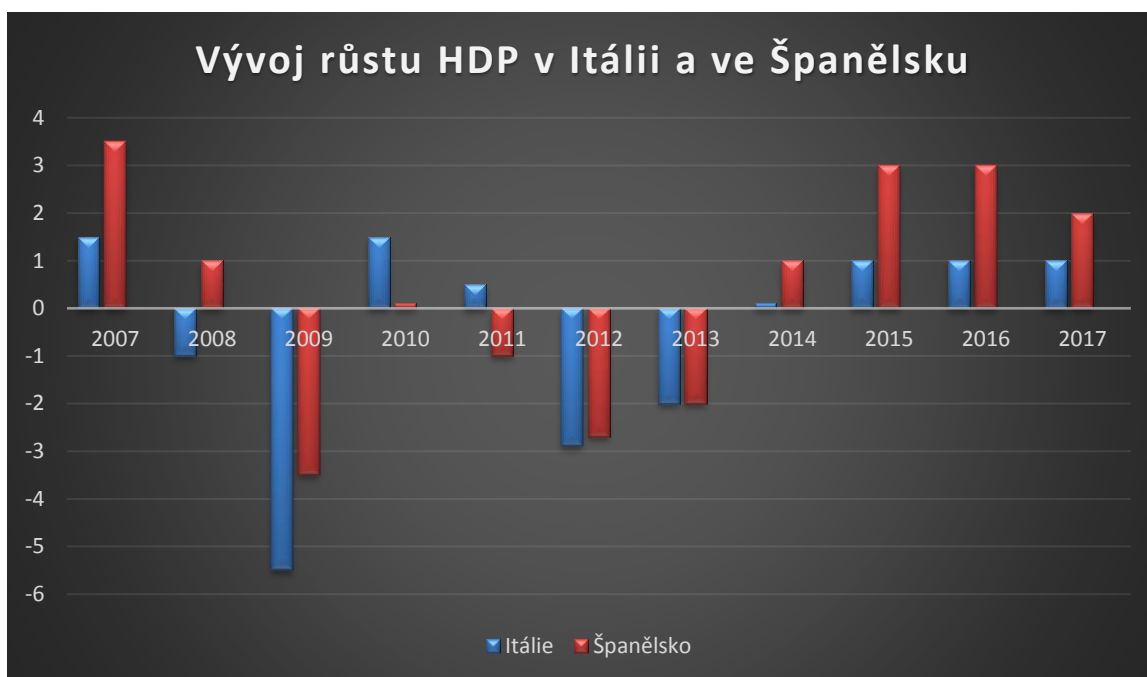

Zdroj: Vlastní zpracování

Obrázek 14: Příčiny, průběh a řešení potíží bankovního sektoru v Itálii 2008 - 2017

2.3 Porovnání Itálie a Španělska

Z předchozí části práce vyplývá, že se Itálie oproti Španělsku s krizí vyrovnává velmi špatně. Španělsko mělo oproti Itálii velmi rychlou reakci na krizi v podobě úsporných opatření, například v reformě pracovního trhu či výrazného zvýšení růstu HDP. Nejdůležitějším krokem úspěchu Španělska však byl včasný zásah sanace bank a snížení podílu NPL, které byly převáděny do konsolidační banky.

Zdroj: Roklen24.cz (2016)

Obrázek 15 Srovnání vývoje růstu HDP Itálie a Španělska

Graf popisuje vývoj růstu HDP Itálie a Španělska od roku 2007 až do roku 2017. Lze z něho vyčíst, že Španělsko má výrazně vyšší tempo růstu HDP než Itálie. Výjimkou bylo období od roku 2010 až do roku 2013, kdy italské tempo růstu HDP bylo vyšší než španělské. Důvodem této změny bylo ozdravení bankovního sektoru a vysoká míra nezaměstnanosti ve Španělsku.

2.3.1 Zhodnocení ozdravení bankovního sektoru v Itálii a ve Španělsku

Španělsko pro ozdravení bankovního sektoru využilo dvou reforem. První reforma byla v oblasti snížení nezaměstnanosti a druhá reforma obsahovala

restrukturalizaci bankovního sektoru a vytvoření „bad bank“ pro jeho očištění od toxických aktiv. V rámci restrukturalizace byl vytvořen fond FROB, jehož cílem byla pomoc úvěrovým institucím s vyrovnáním se s restrukturalizací a k posílení vlastních zdrojů. Španělsko restrukturalizovalo celkem 4 banky. V předchozí kapitole je popsán příklad restrukturalizace banky Bankia, která vznikla sloučením 7 malých spořitelen a pro svou záchranu dostala z fondu FROB 4,5 miliardy eur a zároveň zredukovala počet zaměstnanců a uzavřela třetinu svých poboček, dále prodala svůj majetek a nevyplácela až do roku 2014 dividendy. Tato opatření měla vést k dosažení zisku v nejkratším možném horizontu. Restrukturalizace španělských bank byla ukončena v roce 2013, největším úspěchem bylo vytvoření banky Sareb.

V Itálii pro záchranu bank byl vytvořen soukromý fond Atlante, který byl dotován 20-ti miliardami eur. První restrukturalizovaná banka byla MPS. Její restrukturalizace byla náročná, protože se měla řídit principem „bail – in“, Španělsko využilo pro záchranu bank princip „bail – out“. MPS měla od svých investorů získat kapitál ve výši 5 miliard eur, nicméně tento kapitál nezískala a byla nucena požádat o pomoc italskou vládu. Vláda využila principu, který schvaluje „bail – in“ a vložila 6,5 miliard eur do banky, což jí přineslo podíl ve výši 70 % celkového kapitálu této banky. V roce 2017 byla schválena restrukturalizace ve výši 5,4 miliardy eur, nicméně Komise nařídila věřitelům a akcionářům banky vložit do kapitálu 4,3 miliardy eur. Kromě MPS byly dále restrukturalizovány ještě dvě banky. Restrukturalizace těchto dvou bank byla velmi náročná a zcela vyčerpala fond Atlante, z toho důvodu musel být vytvořen další záchranný fond Atlante II, jehož celková výše byla 2,5 miliardy eur. Restrukturalizací také prošla známá banka UniCredit bank, která prodala toxické úvěry americkým společnostem PIMCO a Fortress, dále propustila desetinu svých zaměstnanců a zavřela 944 poboček.

Španělsko se tedy daleko lépe vyrovnalo se záchranou bankovního sektoru. Odpovídá tomu i to, že Španělsko restrukturalizaci svých bank má ukončenou, Itálie nikoliv. Dále výhodou Španělska bylo vytvoření své banky Sareb pro prodej toxických úvěrů, Itálie využila pro prodej NPL americké společnosti. Španělé nevyčerpali záchranný fond FROB, Italové svůj záchranný fond Atlante vyčerpali a byli nuceni vytvořit další záchranný fond Atlante II.

3. Návrhy na dokončení projektu bankovní unie a zhodnocení dosavadních zkušeností s jejím fungováním

Kompletnost bankovní unie má významný vliv na budoucnost hospodářské a měnové unie, což podporuje růst ekonomiky a zaměstnanosti. Návrhy na dokončení unie jsou kontext balíčku k dokončení EMU, jednotný evropský systém pro pojištění vkladů a snížení objemu úvěrů v selhání, které jsou detailně popsány v následující části práce.

3.1 Kontext balíčku k dokončení EMU

Tento balíček je rozdělen do pěti částí, který mi jsou vytvoření Evropského měnového fondu, obsah fiskálního kompaktu zahrnutého do unijní legislativy, rozpočtové nástroje pro podporu stability eurozóny, podpora vstupu členských států do eurozóny a evropský ministr hospodářství a financí (Hospodářská komora České republiky, 2018). Tato opatření by měla vést k posílení funkčnosti a stability eurozóny a jednotné měnové unie. Rada by měla tento balíček přijmout nejdéle do poloviny roku 2019. Následující subkapitoly se zaměřují na popis jednotlivých částí balíčku.

3.1.1 Evropský měnový fond

„Evropská komise navrhla nařízení Rady, podléhající článku 352 Smlouvy o fungování EU, který umožňuje začlenit Evropský mechanismus stability do unijního rámce (Evropská komise, 2017a).“ Tento mechanismus byl zřízen jako nástroj pro řešení krizového financování v případě hlubokých ekonomických problémů, jeho následníkem by se měl stát Evropský měnový fond (Edotace.cz, 2018). Tento fond by měl splňovat stanovená pravidla, kterými by měly být nezávislost fondu, rychlá reakce a funkčnost dle striktních pravidel (EuroZpravy.cz, 2018).

EMF stejně jako ESM by měl i nadále využívat zdroje pro zajišťování finanční stability členských států, které se ocitnou v krizi. Finanční prostředky by měl EMF získávat z emisí nástrojů kapitálového trhu či prostřednictvím operací na peněžním trhu. Zachována by měla být rovněž i úvěrová kapacita ve výši 500 miliard eur,

kteřou by v případě potřeby mohla rada guvernérů EMF navýšit. Odlišnost EMF od ESM by měla spočívat ve funkci půjčovatele poslední instance. Údělem této funkce by mělo být poskytování záruk Fondu pro jednotné řešení krizí a poskytování ochrany veřejných financí prostřednictvím omezení SRF (Edotace.cz, 2018).

Zastáncem zachování limitu úvěřové kapacity je Německo, jehož důvodem je ochrana před předluženými zeměmi, které by měly šetřit a provádět tvrdé ekonomické reformy. Francie by nemusela být proti vytvoření EMF. Zato jižní státy EU proti vytvoření EMF budou, z důvodu vysokého tlaku na ekonomické reformy, které jsou spojené s poskytnutými půjčkami. Dalším problémem tohoto návrhu je dozor nad EMF, který by měl být prováděn evropskými institucemi. Proti tomuto návrhu je Německo i Finsko (Info.cz, 2018).

3.1.2 Fiskální kompakt zahrnutý do unijní legislativy

Fiskální kompakt by měl být přijat Radou do jednotné legislativy, do tohoto okamžiku bude fungovat mezivládní dohoda, kterou podepsalo 25 zemí EU za účelem záchřany jednotné měny. Obsahem tohoto paktu by měla být právně vymahatelná rozpočtová kázeň a koordinace hospodářských politik. Členové paktu by se měly zavazovat k dodržování podmínky strukturálního deficitu, který nesmí překročit 0,5 % HDP. Pokud by země měly HDP významně pod hranicí 60 %, mohl by schodek činit až 1 %. Členský státy by se měly rovněž zavazovat k zavedení automatického mechanismu nářavy, který by byl spuštěn v případě, že by se stát hluboce odchytil od vyrovnaného hospodářství (České noviny).

3.1.3 Rozpočtové nástroje pro podporu stability eurozóny a podpora vstupu členských států do eurozóny

Rozpočtové nástroje by měly být nástrojem pro provádění reforem v oblasti technické pomoci dle potřeb členských států. Pro posílení technické reformy Evropská komise požaduje zdvoásobení kapacity SRSP tak, aby bylo v roce 2020 k dispozici 300 milionů eur (Edotace, 2018).

V květnu 2018 Komise ustanovila další dva návrhy, které by se měly vztahovat na období od roku 2021 do roku 2027. Návrhy se zaměřují na podporu reforem a na funkci investiční stabilizace. **Program na podporu reforem** by se měl zaměřovat na podporu finanční a technickou, tedy by měl pomáhat státům EU, například v modernizaci ekonomik. Tento program by měl disponovat s 25 miliardy eur, jehož obsahem by měly být následující tři nástroje: nástroj k provádění reforem, nástroj pro technickou podporu a konvergenční nástroj. Nástroj k provádění reforem, který by měl disponovat s 22 miliard eur, by se měl zaměřovat na klíčové reformy. Nástroj pro technickou podporu, který by měl disponovat s 0,84 miliard eur, by měl pomáhat státům provádět reformy a zlepšovat správní kapacity. Jeho východiskem by se měly stát zkušenosti Útvaru na podporu strukturální reformy. Konvergenční nástroj, který by měl disponovat s 2,16 miliard eur, by měl poskytovat prostředky na finanční a technickou podporu státům, které směřují k přijetí eura (Evropská komise – Tisková zpráva, 2018).

Funkce investiční stabilizace by měla mít za cíl ochranu veřejné investice v případě, že by došlo k hospodářskému útlumu nebo v případě velkých asymetrických otřesů. Pro uplatnění stabilizační funkce by měly členské státy plnit podmínky Paktu stability a růstu, či Evropského semestru a nést za toto plnění vymahatelnou odpovědnost. Při splnění těchto podmínek by členský stát mohl obdržet podporu od EU ve formě kombinace úvěru a dotace (Edotace, 2018).

Tento návrh byl v květnu 2018 Komisí rozšířen o back-to-back půjčky a o garantovanou složku. **Back-to-back půjčky** by měly být ve výši až 30 miliard eur. Tyto půjčky by měly být poskytnuty členskými státy, které budou splňovat přísná kritéria založená na provádění řádné makroekonomické a finanční politiky. **Garantovaná složka** by měla zcela pokrývat náklady na úroky (Evropská komise – Tisková zpráva, 2018).

3.1.4 Evropský ministr hospodářství a financí

Náplň této pozice by měla zastřešovat obecný zájem ekonomiky EU a eurozóny. Tento ministr by byl **klíčovou osobou** k diskuzi na téma hospodářské politiky vůči

členům EU, **předsedou Euroskupiny a místopředsedou Evropské komise** (Edotace, 2018). Tuto myšlenku podpořil nejen francouzský prezident Emmanuel Macron ale i bývalá německá kancléřka Angela Merkelová, nicméně český europoslanec Luděk Niedermayer tuto myšlenku doplnil tím, že by měla být tato funkce schopna zajistit dodržování fiskálních pravidel a fiskální disciplíny všech zemí eurozóny (Euractiv, 2017).

3.2 Jednotný evropský systém pro pojištění vkladů (EDIS)

Zřízení tohoto systému je blokováno z důvodu rozdílných názorů Evropského parlamentu a Rady EU. V případě, že by se banka dostala do problémů, v první fázi by EDIS poskytl finanční prostředky vnitrostátním systémům pojištění vkladů ve formě půjčky. Až v druhé fázi by byly ztráty postupně kryté i pomocí EDIS, u kterého je nastavena podmínka k dosažení pokroku ve snižování rizik (Euroskop.cz, 2017).

Tento systém by měl samostatný fond pojištění vkladů o velikosti 0,8 % pojištěných vkladů. Banky by měly mít povinnost přispívat postupně do tohoto fondu tak, aby se hranice velikosti tohoto fondu neposunula. Orgánem pro vedení tohoto systému by měl být Výbor pro jednotné řešení bankovních krizí (Dědek, 2016).

Jaké jsou očekávání tohoto programu? V rámci tohoto programu se očekává větší sdílení rizik mezi členy bankovní unie, které musí jít ruku v ruce s opatřením na snížení rizik v bankovních sektorech členských států. Komise tedy bude vyžadovat po členských státech plnou transpozici směrnice BRRD, odstranění vyjímek z regulatorních pravidel, podporu principu „bail – in“, podporu pravidel minimalizující zásahy státu do bankovníctví, harmonizaci insolvenčního práva členských států EU a prosazování implementace obezřetných principů (Dědek, 2016).

3.3 Snížení objemu úvěrů v selhání

Tento návrh vznikl na základě podpory finanční stability a důvěryhodnosti trhu. Místopředseda Komise Valdis Dombrovskis v roce 2016 pronesl, že Evropa potřebuje stabilní bankovní sektor, který bude financovat evropskou ekonomiku a zároveň usilovat o získání důvěry v tento sektor. Z toho důvodu se Komise zaměřila

na návrhy směřující ke snížení objemu úvěrů v selhání (Evropská komise – Tisková zpráva, 2018).

Tento návrh obsahuje tyto čtyři klíčové oblasti: **Vyčlenění finančních prostředků k pokrytí rizik s poskytnutými úvěry do budoucna** zaměřující se na oblast nařízení o kapitálových požadavcích. Změna by měla nastat v zavedení minimální úrovně krytí úvěrů. Pokud by banka tento požadavek nesplnila, musela by rozdíl dorovnat z vlastního kapitálu. Další oblastí je **rozvoj sekundárních trhů s pohledávkami**, jehož cílem je nabízení služeb po celé EU bez nutnosti splňování vnitrostátních požadavků pro povolení. Nicméně kupující je povinnen upozornit příslušné orgány na tento kontrakt. Pokud kupující je ze třetí země, je povinnen využít ke koupi oprávněného správce úvěrů pocházejícího z EU. **Usnadnění vymáhání pohledávek** zaměřující se na vymáhání podnikatelských úvěrů se nevztahuje na spotřebitelské úvěry. Vymáhání podnikatelských úvěrů je zajištěno kolaterálem (cenným papírem s vysokou bonitou), který banka může získat i mimosoudní cestou. Poslední oblastí je **restrukturalizace bank pomocí poskytnutých nezávazných plánů** zaměřující se na společné zásady pro založení, řízení a fungování společností, které spravují aktiva bank. Tato směrnice se opírá o zkušenosti společností, které za tímto účelem již v členských státech byly založeny (Elogistika.info, 2018).

Vyhodnocení těchto návrhů bylo zveřejněno v lednu 2018, ve kterém bylo zjištěno, že EU jako celku poklesly v druhém čtvrtletí roku 2017 úvěry v selhání na 4,6 %, což byl pokles asi o 1 procento oproti předchozímu roku a téměř o třetinu oproti poslednímu čtvrtletí v roce 2014 (Evropská komise – Tisková zpráva, 2018).

3.4 Unie kapitálových trhů

Cílem této unie je prohloubení a slučování kapitálových trhů zemí EU. Hlavními úkoly unie jsou diverzifikace zdrojů financování společností a poskytování větší škály investičních příležitostí pro občany. Unie kapitálových trhů má stanoveny tyto hlavní zásady: „snazší přístup malých a středních podniků k financování, odstranění regulačních požadavků pro snazší přeshraniční investování, zvýšení stability a konkurenceschopnosti finančního trhu EU, snížení nákladů pro získávání kapitálu,

rozšíření možností střadatelů napříč EU a podpora dlouhodobých projektů (Evropská rada, 2020).“

3.5 Zhodnocení dosavadních zkušeností s fungováním bankovní unie

Ministerstvo financí poukazuje na fakt, že výhodnější by byl vstup zemí do bankovní unie s hlavní měnou euro. Tento fakt je podpořen i členy MMF, kteří tvrdí, že některá negativa, která jsou spojená s bankovní unií lze umírnit přijetím eura. Dále ministerstvo financí vyčítá bankovní unii, že neexistuje jednotná fiskální politika EU. Postavení ministerstva financí, které se do současné doby nezměnilo, je zaznamenáno v tiskové zprávě z února 2015. V březnu 2016 vláda ČR obohatila předchozí zprávu ministerstva financí o zkušenosti členských států s fungováním bankovní unie na základě SWOT analýzy (Ministerstvo financí České republiky, 2015).

Výhody	Nevýhody
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Funkčnost systému ✓ Obnova důvěry na bankovním trhu ✓ Přístup k informacím ✓ Konzistentní přístupu k výkonu dohledu ✓ Objektivní přístup ECB ✓ Postavení Rady dohledu ✓ Stabilní systém a postavení ECB ✓ Pozitivní hodnocení úvěrových institucí ✓ Fungování společných dohledových týmů ✓ Možnost ovlivnit vytváření dohledových standardů a společný regulačních pravidel ✓ Přístup k Jednotnému fondu pro řešení krizí bank 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Komplexnost rozhodovacích postupů ✓ Administrativní zátěž na straně úvěrových institucí ✓ Nevyjasněné rozdělení kompetencí ✓ Nedostatečná proporcionalita ✓ Nutnost činit v některých případech rozhodnutí kompromisy ✓ Naplňování dohledových standardů ECB
Příležitosti	Rizika
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Větší harmonizace regulačních opcí a národních diskrecí ✓ Zapojení více neeurových zemí ✓ Přístup k méně významným úvěrovým institucím 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Dokončení bankovní unie ✓ Fungování jednotného mechanismu pro řešení krizí bank ✓ Jednotný systém pojištění vkladů

Zdroj: (mfcz,2015)

Obrázek 16 SWOT analýza bankovní unie

3.4.1 Silné stránky bankovní unie

Funkčnost jednotného mechanismu dohledu, ve kterém členské státy oceňovaly dodržování a plnění všech funkcí a povinností ECB. Dále oceňovaly rychlost a vybudování pevných vazeb ECB s národními orgány dohledu. Za další silnou stránku bankovní unie považovaly členské státy **obnovu důvěry v bankovní sektor**, ve kterém došlo ke zvýšení stability sektoru, větší transparentnosti a navýšení celkové kapitalizace bank. Zároveň silnou stránkou lze hodnotit i **snazší přístup k informacím**, který vede k větší perspektivě a srovnatelnosti trhu. **Konzistentní přístup k výkonu dohledu a objektivní přístup ECB** zajišťuje srovnatelné podmínky všem úvěrovým institucím. Členské státy si v oblasti

pozitivního hodnocení finančních institucí chválily rozdělení úvěrových institucí na významné a méně významné z důvodu, že by se menší banky nemusely vyrovnat s nároky, které by na ně kladl jednotný systém. **Účast na rozhodovacím procesu týkající se ostatních úvěrových institucí** se ubírá dvěma směry. Prvním směrem je možnost ovlivnit domácí trh prostřednictvím rozhodnutí, která byla spojena s mateřskými institucemi, například u rozhodování v sousedních zemích či v zemích, které mají významné ekonomické vazby na domácí trh. Druhý směr této silné stránky je v tom, že národní orgán může čerpat užitečné informace z praxe ostatních dohledových orgánů. Ve **fungování společných dohledových týmů** řada členských států viděla výhody vyváženosti týmu a nezávislého zastoupení, jelikož v rozhodovacích procesech je kombinace představitelů ECB a národních dohledových orgánů. **Přístup k prostředkům z Fondu pro jednotné řešení krizí bank** přináší využívání dostatečného objemu prostředků danému bankovnímu sektoru v případě splnění daných podmínek. Poslední silnou stránkou bankovní unie, dle členských států, byla **možnost ovlivnit vytváření dohledových standardů a společných regulatorních pravidel** (Úřad vlády České republiky, 2016).

3.4.2 Slabé stránky bankovní unie

Komplexnost rozhodovacích postupů, ve které byla určena nevýhoda jako délka schválení rozhodovacích procesů. Rozhodovací procesy mají dvě úrovně rozhodování a celkový proces trvá týdny, což není optimální varianta pro krizové státy. Dalšími slabými stránkami byly **administrativní zátěž na straně dohledových orgánů a administrativní zátěž na straně úvěrových institucí**. **Nevyjasněné rozdělení kompetencí**, které se týká například strategických rozhodnutí či kompetencí spojených s kapitálovými požadavky. V **nedostatečné proporcionalitě** členské státy viděly nevýhodu v tom, že ECB řeší problémy dotčené úvěrové instituce stejnými pravidly a postupy u všech členských států stejně. Nerozlišuje jejich význam či relevanci, tím dochází ke ztrátě potřebných zdrojů k řešení konkrétních problémů v ostatních oblastech. Dalšími slabými stránkami dle členských států byly **kompromis u některých individuálních rozhodnutí a dohledové standardy ECB** (Úřad vlády České republiky, 2016).

3.4.3 Příležitosti bankovní unie

Větší harmonizace regulatorních opcí a národních diskrecí, v této oblasti má ECB možnost využít pro významné úvěrové instituce regulatorní opce a zároveň má povinnost respektovat příslušné národní diskrece, které umožňují jednotný právní rámec. Tato oblast je velikou jizvou pro harmonizaci dohledové praxe, z důvodu rozdílných aplikací národních a dohledových opcí a diskrecí. Další příležitostí bankovní unie by bylo **zapojení neeurových zemí** a tím zajištění rozšíření trhu, větší diverzifikaci a vyváženosti trhu. Nad **méně významnými úvěrovými institucemi** nyní vykonávají dohled národní dohledové orgány. Nicméně do budoucna bude tato oblast více diverzifikována tak, že ECB zvolí hlubší harmonizaci přístupu k výkonu dohledu (Úřad vlády České republiky, 2016).

Evropská komise v říjnu 2017 zveřejnila sdělení, ve kterém dle zkušeností došla k názoru, že dokončení bankovní unie a projekt bankovní unie je celkově úspěšný. Také mechanismus pro jednotné řešení krizí se prokázal jako úspěšný. Důvodem úspěšnosti bylo řešení krize banky bez nákladů pro daňové poplatníky. Zkušenosti dále budou prohlubovat spolupráci a výměnu informací mezi všemi evropskými orgány. Důležitost se taktéž klade na rychlé vytvoření závazků, které jsou způsobilé k rekapitalizaci z vnitřních zdrojů. Další zlepšení bylo zaznamenáno v oblasti zajištění likvidity před, v i po řešení krize. Zkušenosti dále poukazují na důležitost odpovědnosti soukromých investorů za způsobené ztráty v bankovním sektoru a chápavost souvisejících rizik s tímto problémem (Evropská komise, 2017b).

Závěr

Záměrem této práce byla detailní analýza bankovní unie, její dopad na italský a španělský sektor společně s analýzou projevů finanční krize na italskou a španělskou ekonomiku a její dopad na bankovní sektor. Poslední část se zaměřovala na zkušenosti členských států s bankovní unií a návrhů na její dokončení.

V první kapitole byl detailně popsán vznik bankovní unie a její pilíře. Vznik bankovní unie je reakcí EU na světovou finanční krizi, která měla kořeny v USA a rychlým tempem se rozšířila po celém světě. Na základě této krize Evropská komise nastavila 4 pilíře bankovní unie. Prvním pilířem jsou společná pravidla pro fungování finančního systému rozdělena do dvou částí. První část práce se věnovala institucím, které se zabývají a hlídají dodržování pravidel EBA, EIOPA a ESMA. V druhé části tohoto pilíře se diplomová práce zaměřila na kapitálové požadavky a směrnice s nimi spojené, například BRRD, CRD a DGS.

Velmi důležitou dohodou je BASEL III, který udává požadavky na kapitál bankovního sektoru. Další velmi důležitou směrnicí je v rámci EU BRRD, která je zaměřena na řešení bankovních krizí. Ve směrnici CRD se stanovují požadavky na kapitálové rezervy, poslední velmi důležitou směrnicí pro tento pilíř je DGS neboli systém pojištění vkladů, který určuje zajištění všech vkladů vkladatele do 100 000 eur. Druhý pilíř se zaměřuje na jednotný dohled, který zajišťuje ECB a její zástupci. Třetí pilíř je věnován Jednotnému pojištění vkladů a poslední pilíř se zabývá Společným evropským systémem pro restrukturalizaci bankovního sektoru.

Druhá část této práce se zaměřovala na aplikaci bankovní unie v Itálii a ve Španělsku. Po detailní analýze lze konstatovat, že Španělsko, které se řídilo principem „bail-out“, po docela krátké době, mohlo vystoupit z programu na ozdravení a záchranu bankovního sektoru daných zemí. Od vystoupení z toho programu ve Španělsku posiluje ekonomika, zároveň se zmodernizoval bankovní sektor, ve kterém došlo k restrukturalizaci bank a španělských spořitelů. Rovněž Španělsko snižuje svůj deficit a snižuje i svůj dluh vůči bankovní unii.

Itálie, která začala s restrukturalizací bankovního sektoru až po platnosti BRRD, je v daleko horší situaci než Španělsko, z finanční krize se doposud nedostala. Hlavním důvodem jsou špatné zkušenosti italských bank s ozdravovacím principem

(„bail-in“). „Bail – in“ princip byl příčinou krachu 4 italských bank a italská vláda byla nucena vkladatelé odškodnit. Itálie je spíše přikloněna k principu „bail – out“, který je nyní směrnicí BRRD zakázán. Nicméně se ukazuje, že princip „bail – out“ by byl pro Itálii vhodnějším nástrojem k řešení finanční krize. Toto tvrzení podporuje i fakt, že Itálie využila článku 32 směrnice BRRD, který umožňuje využití finanční podpory ze státního rozpočtu prostřednictvím rekapitalizace.

Poslední část této práce se věnovala návrhům na dokončení bankovní unie a zkušenostem členských států s bankovní unií. Návrhy jsou celkem tři, měl by se dokončit Jednotný evropský systém pro pojištění vkladů, který je ve třech fázích. V první fázi by měl EDIS poskytovat finanční prostředky ve formě půjčky. V druhé fázi by byly ztráty postupně kryty i pomocí EDIS za splnění stanovených podmínek a poslední fáze by měla vést ke stoprocentní ochraně z daného fondu pro členské státy. Dalším návrhem je kontext balíčku EMU, který se zaměřuje na dokončení hospodářské a měnové unie. Poslední návrh se zaměřuje na snížení objemu úvěru v selhání. Poslední část této kapitoly se zabývala zkušenostmi členských států s bankovní unií. Výsledkem byla SWOT analýza, ve které členské státy identifikovaly silné stránky bankovní unie, například v jednotném dohledu či objektivním přístupu ECB a mnoho dalších. Nicméně státy konstatovaly i slabé stránky bankovní unie. Hlavní nevýhodou bankovní unie je v tom, že nerozlišuje jednotlivé finanční trhy. Další nevýhodou bankovní unie byla identifikovaná větší administrativní zátěž na dohledové orgány. Příležitosti státy viděly v tom, že by došlo k rozšíření bankovní unie do neeurových zemí. Hlavním rizikem bankovní unie dle členských států je její nekomplexnost. Existují návrhy, jak projekt dokončit. Ty ale narážejí na politický nesouhlas vybraných zemí.

Seznam literatury

AYADI, Rym a Rosa M LASTRA, 2010. Proposals for Reforming Deposit Guarantee Schemes in Europe. *Journal of Banking Regulation*. Springerd [online]. [2018-08-11]. Dostupné z: <https://link.springer.com/article/10.1057%2Fjbr.2010.9>.

ARGUMENT.CZ, 2017. Schválení restrukturalizace italské banky Monte dei Paschi uvolňuje cestu pro státní kontrolu. *Argument* [online]. [2018-10-18]. Dostupné z: <http://casopisargument.cz/2017/07/08/schvaleni-restrukturalizace-italske-banky-monte-dei-paschi-uvolnuje-cestu-pro-statni-kontrolu/>.

BEBEEZ.IT, 2017. Atlante II cambia nome in Italian Recovery Fund, mentre Quaestio pensa al lancio di altri fondi di distressed assets. *Bebeez* [online]. [2018-10-20]. Dostupné z: <https://bebeez.it/2017/10/30/atlante-ii-cambia-nome-italian-recovery-fund-quaestio-pensa-al-lancio-altri-fondi-distressed-assets/>.

BUDÍN, Jan, 2016. Italská bankovní krize. *Banky* [online]. [2018-10-20]. Dostupné z: <https://www.banky.cz/clanky/italska-bankovni-krize/>.

BUSINESS INFO, 2018. Itálie: Základní charakteristika teritoria, ekonomický přehled. *Businessinfo* [online]. [2019-01-20]. Dostupné z: <https://www.businessinfo.cz/cs/clanky/italie-zakladni-charakteristika-teritoria-18349.html>.

BUSINESS INFO, 2018. Španělsko: Základní charakteristika teritoria, ekonomický přehled. *Businessinfo* [online]. [2019-01-10]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/spanelsko-zakladni-charakteristika-teritoria-18555.html>.

BUSINESS INFO, 2019b. Itálie: Základní charakteristika teritoria, ekonomický přehled. *Businessinfo* [online]. [2020-01-15]. Dostupné z: <https://www.businessinfo.cz/navody/italie-zakladni-charakteristika-teritoria-ekonomicky-prehled/>

BUSINESS INFO, 2019a. Španělsko: Základní charakteristika teritoria, ekonomický přehled. *Businessinfo* [online]. [2020-01-15]. Dostupné z: <https://www.businessinfo.cz/navody/spanelsko-zakladni-charakteristika-teritoria-ekonomicky-prehled/>

CAFIN, 2014. Basel III (zvýšená regulace bank). *Cafin* [online]. [2018-09-18]. Dostupné z: <http://news.cafin.cz/slovník/basel-iii-zvysena-regulace-bank>.

CSEHI, Robert, 2018. V4 a reforma eurozóny: rozdělení mezi federalisty a zastánci mezivládní spolupráce. *Euractiv* [online]. [2019-01-13]. Dostupné z: <https://euractiv.cz/section/politika/opinion/v4-a-reforma-eurozony-rozdeleni-mezifederalisty-a-zastanci-mezivladni-spoluprace/>.

ČECH, Zdeněk, 2015. Evropský systém pojištění vkladů: Další posílení stability bankovního sektoru eurozóny. *Edotace* [online]. [2018-09-05]. Dostupné z: <http://www.edotace.cz/clanky/evropsky-system-pojisteni-vkladu-dalsi-posileni-stability-bankovniho-sektoru-eurozony>.

ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA, 2018a. EBA. *Cnb* [online]. [2018-09-25]. Dostupné z: <https://www.cnb.cz/cs/dohled-financni-trh/vykon-dohledu/mezinarodni-aktivity/eba/index.html>.

ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA, 2018b. EIOPA. *Cnb* [online]. [2018-09-25]. Dostupné z: <https://www.cnb.cz/cs/dohled-financni-trh/vykon-dohledu/mezinarodni-aktivity/eiopa/index.html>.

ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA, 2018c. ESMA. *Cnb* [online]. [2018-09-25]. Dostupné z: <https://www.cnb.cz/cs/dohled-financni-trh/vykon-dohledu/mezinarodni-aktivity/esma/#>.

ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA, 2018d. Časté otázky a odpovědi – směrnice Capital Requirements Directive (CRD IV) a nařízení Capital Requirements Regulation (CRR). *Cnb* [online]. [2018-09-26]. Dostupné z: https://www.cnb.cz/cs/faq/caste_otazky_a_odpovedi_smernice.html.

ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA, 2013. Co jsou a co přinesou bankám kapitálové rezervy?. *Cnb* [online]. [2018-09-26]. Dostupné z: <https://www.cnb.cz/cs/verejnost/servis-pro-media/autorske-clanky-rozhovory-s-predstaviteli-cnb/Co-jsou-a-co-prinesou-bankam-kapitalove-rezervy-00001/>.

ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA, 2018e. Úvěry se selháním a situace v Evropě jako varovný příklad. *Cnb* [online]. [2018-09-17]. Dostupné z: <https://www.cnb.cz/cs/verejnost/servis-pro-media/autorske-clanky-rozhovory-s-predstaviteli-cnb/Uvery-se-selhanim-a-situace-v-Evrope-jako-varovny-priklad/>.

ČESKÉ NOVINY. Vláda schválila přistoupení k fiskálnímu paktu EU. *Ceskenoviny* [online]. [2018-10-17]. Dostupné z: <https://www.ceskenoviny.cz/zpravy/vlada-schvalila-pristoupeni-k-fiskalnimu-paktu-eu/1585780>.

DĚDEK, Oldřich, 2014. Bankovní unie. *Zavedenieura* [online]. [2018-09-05]. Dostupné z: <https://www.zavedenieura.cz/cs/euro/eurozona/bankovni-unie>.

DĚDEK, Oldřich, 2016. EDIS – logická součást bankovní unie. *Zavedenieura* [online]. [2018-11-17]. Dostupné z: <https://www.zavedenieura.cz/cs/narodni-koordinacni-skupina/tiskove-centrum/aktuality/2016/edis-logicka-soucast-bankovni-unie-2672>.

E15., 2017. Unie dovolila Itálii zachránit problémovou banku Monte dei Paschi di Siena. *E15* [online]. [2019-01-23]. Dostupné z: <https://www.e15.cz/byznys/finance->

[a-bankovnictvi/unie-dovolila-italii-zachranit-problemovou-banku-monte-dei-paschi-di-siena-1334593](#).

ECONOMIPEDIA, 2019. Fondo de Reestructuración Ordenada Bancaria. *Economipedia* [online]. [2019-10-15]. Dostupné z: <http://economipedia.com/definiciones/frob-fondo-de-reestructuracion-ordenada-bancaria.html>.

EDOTACE, 2018. Další kroky k dokončení Hospodářské a měnové unie. *Edotace* [online]. [2018-11-05]. Dostupné z: <http://www.edotace.cz/clanky/dalsi-kroky-k-dokonceni-hospodarske-a-menove-unie>.

ELOGISTIKA.INFO, 2018. Snižování rizik v bankovní unii: Komise představuje opatření k urychlení snižování objemu úvěrů v selhání v bankovním sektoru. *Elogistika* [online]. [2018-11-05]. Dostupné z: <https://www.elogistika.info/snizovani-rizik-v-bankovni-unii-komise-predstavuje-opatreni-k-urychleni-snizovani-objemu-uveru-v-selhani-v-bankovnim-sektoru/>.

EURO.CZ, 2016. Neunesla zátěž. Kapitál nejstarší banky se v testu vypařil. *Euro* [online]. [2019-03-08]. Dostupné z: <https://www.euro.cz/politika/neunesla-zatez-kapital-nejstarsi-banky-se-v-testu-vyparil-1299485>.

EUROACTIV.CZ, 2017. Euro, společný rozpočet a jeden ministr financí. Tak si Macron a Merkelová představují jádro EU. *Euroactiv* [online]. [2019-05-20]. Dostupné z: <https://euractiv.cz/section/aktualne-v-eu/news/euro-spolecny-rozpocet-a-jeden-ministr-financi-tak-si-macron-a-merkelova-predstavuji-jadro-eu/>.

EUROPEAN BANKING AUTHORITY. Governance structure. *Europa* [online]. [2018-09-05]. Dostupné z: <https://www.eba.europa.eu/about-us/organisation>.

EUROPEAN BANKING AUTHORITY. The Single Rulebook. *Europa* [online]. [2018-09-05]. Dostupné z: <http://www.eba.europa.eu/regulation-and-policy/single-rulebook>.

EUROPEAN COMMISSION. European deposit insurance scheme. *Europa* [online]. [2018-10-23]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/banking-and-finance/banking-union/european-deposit-insurance-scheme_en.

EUROPEAN COUNCIL, COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION. Single Supervisory Mechanism. *Europa* [online]. [2018-09-12]. Dostupné z: <http://www.consilium.europa.eu/cs/policies/banking-union/single-supervisory-mechanism/>.

EUROPEAN INSURANCE AND OCCUPATIONAL PENSIONS AUTHORITY. Missions and tasks. *Europa* [online]. [2018-10-23]. Dostupné z: <https://eiopa.europa.eu/about-eiopa/missions-and-tasks>.

EUROPEAN STABILITY MECHANISM. Spain. Europa [online]. [2018-10-05]. Dostupné z: <https://www.esm.europa.eu/assistance/spain>.

EUROSKOP.CZ, 2017. Evropská komise chce dokončit bankovní unii do roku 2018. *Euroskop* [online]. [2018-11-05]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/9007/29820/clanek/evropska-komise-chce-dokoncit-bankovni-unii-do-roku-2018/>.

EUROSTAT, 2012a. Statistical books/Pocketbooks. Europa [2019-03-07]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/eurostat/search?p_auth=jOgEuoT&p_p_id=estatsearchportlet WAR estatsearchportlet&p_p_lifecycle=1&p_p_state=maximized&p_p_mode=view&estatsearchportlet WAR estatsearchportlet text=HDP+%C5%A0pan%C4%9Blsko+&estatsearchportlet WAR estatsearchportlet sort=lastUpdateDate&estatsearchportlet WAR estatsearchportlet action=search&estatsearchportlet WAR estatsearchportlet pageNumber=1&estatsearchportlet WAR estatsearchportlet collection=CAT_STATBK.

EUROSTAT, 2012b. Statistical books/Pocketbooks. *Europa* [online]. [2019-03-10]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/eurostat/search?p_auth=jOgEuoT&p_p_id=estatsearchportlet WAR estatsearchportlet&p_p_lifecycle=1&p_p_state=maximized&p_p_mode=view&estatsearchportlet WAR estatsearchportlet theme=empty&estatsearchportlet WAR estatsearchportlet action=search&estatsearchportlet WAR estatsearchportlet collection=CAT_STATBK&text=HDP+It%C3%A1lie.

EUROSTAT. Submit View Table Action. Europa [online]. [2019-03-17]. Dostupné z: <http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/submitViewTableAction.do>.

EUROZPRAVY.CZ, 2018. Vznik Evropského měnového fondu? Šéfka MMF nemá námítky, o konkurenci prý nejde. *Eurozpravy* [online]. [2019-05-20]. Dostupné z: <https://eurozpravy.cz/ekonomika/evropa/215962-vznik-evropskeho-menoveho-fondu-sefka-mmf-nema-namitky-o-konkurenci-pry-nejde/>
<https://eurozpravy.cz/ekonomika/evropa/215962-vznik-evropskeho-menoveho-fondu-sefka-mmf-nema-namitky-o-konkurenci-pry-nejde/>.

EVROPSKÁ KOMISE, 2017a. Dokončování Evropské hospodářské a měnové unie. *Europa* [online]. [2019-01-23]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/european-monetary-fund_cs.pdf.

EVROPSKÁ KOMISE, 2017. Sdělení Evropskému parlamentu, radě, Evropské centrální bance, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a výboru regionů o dokončení bankovní unie. Europa [online]. [2019-01-24]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX%3A52017DC0592>.

EVROPSKÁ KOMISE – TISKOVÁ ZPRÁVA, 2018. Rozpočet EU: Program na podporu reforem a funkce investiční stabilizace k

posílení evropské hospodářské a měnové unie. *Europa* [online]. [2018-10-28]. Dostupné z: europa.eu/rapid/press-release_IP-18-3972_cs.pdf.

EVROPSKÁ RADA, 2015a. Bankovní unie: Jednotný fond pro řešení krizí začne fungovat dle plánu 1. června 2016. *Europa* [online]. [2018-10-03]. Dostupné z: <http://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2015/11/30/banking-union-single-resolution-fund-for-1-january-2016>.

EVROPSKÁ RADA, 2015b. Infografika – Jak funguje jednotný mechanismus pro řešení krizí bank. *Europa* [online]. [2018-09-25]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/infographics/infographics-srm/>

EVROPSKÁ RADA, 2018a. Jednotný soubor pravidel. *Europa* [online]. [2018-09-08]. Dostupné z: <http://www.consilium.europa.eu/cs/policies/banking-union/single-rulebook/>.

EVROPSKÁ RADA, 2018c. Jednotný mechanismus pro řešení krizí. *Europa* [online]. [2018-11-02]. Dostupné z: <http://www.consilium.europa.eu/cs/policies/banking-union/single-resolution-mechanism/>.

EVROPSKÁ RADA, 2019. Kapitálové požadavky na bankovní sektor. *Europa* [online]. [2019-05-28]. Dostupné z: <http://www.consilium.europa.eu/cs/policies/banking-union/single-rulebook/capital-requirements/>.

EVROPSKÁ RADA, 2018b. Systémy pojištění vkladů. *Europa* [online]. [2019-11-12]. Dostupné z: <http://www.consilium.europa.eu/cs/policies/banking-union/single-rulebook/deposit-guarantee-schemes/>.

EVROPSKÁ RADA, 2020. Unie kapitálových trhů. *Europa* [online]. [2020-01-30]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/policies/capital-markets-union/>

FAMFULE, Jan a Stanislav ŠAROCH, 2017. Evropská bankovní unie: současný stav a jak napravit její slabiny. *Vse* [online]. [2019-03-05]. Dostupné z: <https://www.vse.cz/se/cislo.php?lang=cz&cislo=1&rocnik=2017>.

FLAGTHEORY, Spanish Banco Popular Bail-in. *Flagtheory* [online]. [2019-05-21]. Dostupné z: <https://flagtheory.com/banco-popular-bail-in/>.

GERHARDT, Maria a Karel LANNOO, 2011. Options for Reforming Deposit Protection Schemes in the EU. *Doi* [online]. [2018-04-15]. Dostupné z: <https://doi.org/10.2139/ssrn.2001374>.

GROS, Daniel a Dirk SCHOENMAKER, 2013. European Deposit Insurance and Resolution in the Banking Union. *Ssrn* [online]. [2018-04-15]. Dostupné z: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2052886.

HOSPODÁŘSKÁ KOMORA ČESKÉ REPUBLIKY, 2018. Další kroky k dokončení Hospodářské a měnové unie (EMU). *Komora* [online]. [2019-05-22]. Dostupné z: <https://www.komora.cz/dalsi-kroky-k-dokonceni-hospodarske-menove-unie-emu/>.

HOSPODÁŘSKÉ NOVINY, 2016. Záchrana nejstarší banky světa Monte dei Paschi bude stát Italy zřejmě 6,5 miliardy eur. *Ihned* [online]. [2018-05-04]. Dostupné z: <https://byznys.ihned.cz/c1-65569360-zachrana-nejstarsi-banky-sveta-monte-dei-paschi-bude-stat-italy-zrejme-6-5-miliardy-eur>.

INFO, 2018. Jak zabránit nové krizi eurozóny? Německo chce slyšet, že nebude jen platit za slabší. *Info* [online]. [2019-04-15]. Dostupné z: <https://www.info.cz/svet/jak-zabranit-nove-krizi-eurozony-nemecko-chce-slyset-ze-nebude-jen-platit-za-slabsi-24404.html>.

INVESTICNIWEB, 2017a. Bankovní regulace po italsku. *Investicniweb* [online]. [cit. 2019-05-22]. Dostupné z: <https://www.investicniweb.cz/bankovni-regulace-po-italsku/>.

INVESTICNIWEB, 2018. Evropský problém v pěti grafech. *Kurzy* [online]. [2019-05-21]. Dostupné z: <https://www.kurzy.cz/zpravy/452617-evropsky-problem-v-peti-grafech/>.

INVESTICNIWEB, 2017b. UniCredit Bank se dohodla s PIMCO a Fortress na odprodeji špatných úvěrů ve výši 17,7 miliard eur. *Investicniweb* [online]. [2019-05-22]. Dostupné z: <https://www.investicniweb.cz/news-unicredit-bank-se-dohodla-s-pimco-a-fortress-na-odprodeji-spatnych-uveru-ve-vysi-177-miliard-eur/>.

INVESTINGANSWERS, 2019. Bad bank. *Investinganswers* [online]. [2019-11-05]. Dostupné z: <https://investinganswers.com/dictionary/b/bad-bank>.

JUROŠKOVÁ, Lenka, *Bankovní regulace a dohled*. 1. vyd. Praha: Auditorium, 2012. ISBN 978-80-87284-26-1.

KAPLAN, Jaromír, 2014. Španělsko ve stínu Řecka. *Ekontech* [online]. [2018-04-29]. Dostupné z: <http://www.ekontech.cz/clanek/spanelsko-ve-stinu-recka>.

KURZY, 2018. Evropský problém v pěti grafech. *Kurzy* [online]. [2019-05-21]. Dostupné z: <https://www.kurzy.cz/zpravy/452617-evropsky-problem-v-peti-grafech/>.

LIDOVKY, 2017. Ekonomika: Pád Říma a úpadek eura. *Lidovky* [online]. [2018-04-06]. Dostupné z: http://neviditelnypes.lidovky.cz/ekonomika-pad-rima-a-upadek-eura-d3b-/p_ekonomika.aspx?c=A170711_230829_p_ekonomika_wag.

MAREK, Lukáš, 2017. Evropský systém pojištění vkladů a řešení krizí bank: Příležitost k rozšíření jednotného mechanismu pro řešení krizí. Vse [online]. [2018-04-21]. Dostupné z: <<https://www.vse.cz/polek/download.php?jnl=aop&pdf=589.pdf>>.

MEJSTRÍK, Michal, Magda, PEČENÁ a Petr, TEPLÝ, *Bankovnictví v teorii a praxi*. 1. vyd. Praha: Univerzita Karlova v Praze, 2014. ISBN 978-80-246-2870-7.

MINISTERSTVO FINANCÍ ČESKÉ REPUBLIKY, 2015. Zkušenosti s fungováním bankovní unie. *Mfcr* [online]. [2018-06-05]. Dostupné z: https://www.mfcr.cz/.../Studie_2015-02_BU-studie-dopadu-shrnuti-material-po-vlade.

MONTIJANO, Munoz Macarena a Estaban, DUARTE, 2017. Nationalized Spanish lenders Bankia BMN agree on merger terms. *Bloomberg* [online]. [2018-05-11]. Dostupné z: www.bloomberg.com%2Fnews%2Farticles%2F2017-06-27%2Fnationalized-spanish-lenders-bankia-bmn-agree-on-merger-terms.

NĚMEC, Libor a Jarmila, TORNOVÁ, 2014. BRRD: Nová regulace krizového řízení bank. *Bankovnictvionline* [online]. [2018-05-20]. Dostupné z: <http://bankovnictvionline.cz/banky-finance/brrd-nova-regulace-krizoveho-rizeni-bank>.

OFFICIAL JOURNAL OF THE EUROPEAN UNION, 2014. Directive 2014/59/EU of the European parliament and of the Council. *Europa* [online]. [2018-04-25]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32014L0059>.

ROKLEN24, 2016. Itálie x Španělsko. Rozchod dvou středozemních ekonomik. *Roklen* [online]. [2018-05-11]. Dostupné z: <https://roklen24.cz/a/whZdT/italie-x-spanelsko-rozchod-dvou-stredozemnich-ekonomik>.

SAREB. Kdo jsme. *Sareb* [online]. [2018-04-30]. Dostupné z: https://www.sareb.es/en_US/about-us/who-we-are/about-us&xid=17259,15700022,15700124,15700149,15700186,15700190,15700201&usg=ALkJrhvc7EVuGzvG9Hdq5Cyo7B4nAL1NA.

SCHUKNECHT, Ludger, 2016. An Insurance Scheme That Only Ensures Problems. *Faz* [online]. [2018-04-20]. Dostupné z: <https://blogs.faz.net/fazit/2016/02/08/an-insurance-scheme-that-only-ensures-problems-7298/>.

TOMŠÍK, Vladimír, Aleš, MICHL, Stanislava, JANÁČKOVÁ, Charles, DALLARA, Petr, NEČAS, Mojmir, HAMPL, Ivo, STREJČEK, Pavel, KOHOUT, Pavel, PÁRAL, Petr, MACH, Jan, BUREŠ, Vladimír, PIKORA, Yuval, LEVIN, Jaroslav, DAÑHEL, Lukáš, KOVANDA, Tomáš, MUNZI, Lenka, ZLÁMALOVÁ. *Bankovní unie: Morální hazard evropských rozměrů?* 1. vyd. Praha: Centrum pro ekonomiku a politiku, 2013. ISBN 978-80-87460-12-2.

URBÁNEK, Vladimír a David, MAREK, 2011. Analýza: Evropská dluhová krize: Příklad Itálie. *Kurzy* [online]. [2018-05-20]. Dostupné z: <https://www.kurzy.cz/zpravy/273120-analyza-evropska-dluhova-krize-pripad-italie/>.

ÚŘAD VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY, 2016. Zkušenosti členských států EU s fungováním bankovní unie. *Vlada* [online]. [2018-05-25]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/assets/evropske-zalezitosti/aktualne/Diskusni-dokument---Zkusenosti-s-fungovanim-bankovni-unie.pdf>.

ÚŘEDNÍ VĚSTNÍK EVROPSKÉ UNIE, 2013. Směrnice Evropského parlamentu a rady 2013/36/EU. *Europa* [online]. [2018-04-15]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2013:176:0338:0436:cs:PDF>.

Seznam obrázků a tabulek

Obrázek 1: Bankovní unie a její pilíře	11
Obrázek 2: Rizika v Basilejských kapitálových dohodách	11
Obrázek 2: Rizika v Basilejských kapitálových dohodách	11
Obrázek 3: Třípilířová struktura dohody Basel II	13
Obrázek 3: Třípilířová struktura dohody Basel II	13
Obrázek 4: Dohoda Basel III	14
Obrázek 5 Struktura řídicích orgánů EBA	16
Obrázek 6 Řídící orgány EIOPA.....	17
Obrázek 7 Řídící orgány ESMA	17
Obrázek 8 Řešení problémů bank v selhání.....	27
Obrázek 9 Příčiny, průběh a řešení potíží bankovního sektoru ve Španělsku 2008 - 2017	32
Obrázek 10 Veřejný dluh vůči HDP (%)	34
Obrázek 11 Objem NPL v EU v roce 2017	35
Obrázek 12: Příčiny, průběh a řešení potíží bankovního sektoru v Itálii 2008 - 2017	38
Obrázek 13 Srovnání vývoje růstu HDP Itálie a Španělska.....	39
Obrázek 14 SWOT analýza bankovní unie	47

Seznam tabulek

Tabulka 1 Vývoj nominálního HDP Španělska před krizí	28
Tabulka 2 Vývoj nominálního HDP Španělska v době krize až do současnosti ...	28
Tabulka 3 Vývoj nominálního HDP Itálie před krizí.....	33
Tabulka 4 Vývoj nominálního HDP Itálie v době krize až do současnosti	33

ANOTAČNÍ ZÁZNAM

AUTOR	Bc. Petra Gregušová		
STUDIJNÍ OBOR	6208T138 Globální podnikání a finanční řízení podniku		
NÁZEV PRÁCE	Bankovní regulace po finanční krizi		
VEDOUCÍ PRÁCE	prof. Ing. Stanislav Šaroch, Ph.D.		
KATEDRA	KE - Katedra ekonomie	ROK ODEVZDÁNÍ	2020
POČET STRAN	60		
POČET OBRÁZKŮ	14		
POČET TABULEK	4		
POČET PŘÍLOH	0		
STRUČNÝ POPIS	<p>Tato diplomová práce je zaměřena na charakteristiku Bankovní unie v EU a její pilíře a analýzu, která by měla pomocí případových studií řešení problémů bankovního sektoru zesílených v období finanční krize v Itálii a Španělsku ukázat přednosti a nevýhody zaváděného způsobu regulace. Hlavním cílem této práce je hlubší analýza řešení finanční krize v Itálii a Španělsku pomocí principů „bail - in“ a „bail – out“. Závěr práce je věnován možným návrhům na dokončení Bankovní unie a zkušenostem členských států s Bankovní unií.</p>		
KLÍČOVÁ SLOVA	Bankovní unie, BRRD, Itálie, Španělsko		

ANNOTATION

AUTHOR	Bc. Petra Gregušová		
FIELD	6208T138 Corporate Finance Management in the Global Environment		
THESIS TITLE	Banking ragulation after the financial crisis		
SUPERVISOR	prof. Ing. Stanislav Šároch, Ph.D.		
DEPARTMENT	KE - Department of Economics	YEAR	2020
NUMBER OF PAGES	60		
NUMBER OF PICTURES	14		
NUMBER OF TABLES	4		
NUMBER OF APPENDICES	0		
SUMMARY	<p>This thesis is focused on the characteristics of the Banking Union in the EU and its pillars and analysis, which should use case studies of solving problems of the banking sector intensified during the financial crisis in Italy and Spain to show the advantages and disadvantages of the introduced method of regulation. The main aim of this work is a deeper analysis of the solution of the financial crisis in Italy and Spain using the principles of "bail - in" and "bail - out". The conclusion is devoted to possible proposals for the completion of the Banking Union and the experience of Member States with the Banking Union.</p>		
KEY WORDS	The Banking Union, BRRD, Italy, Spain		